

Muuseumid
pingutavad püksirihma,
et kriisiaastal majanduslikult
toime tulla. Lk 3

Marju Himma
imeline teekond lätlaste
politseieskordi saatel Rootsist
Eestisse. Lk 5

Uus-Vainu
mahetalu pere-
rahvas kohaneb
koroona-
kriisiga.
Lk 6-7

ET VIIRUS EI LEVIKS

Eile käis Haapsalus testimisel 50 inimest

Reedel kell 11 algas Haapsalus koroonaproovide võtmine, kuhu oli esimesel päeval registreerunud 50 inimest.

MALLE-LIISA RAIGLA
malleliisa@le.ee

„Proovivõtjad kinnitasid, et kõigil planeeritud patsientidel sai proov võetud,” ütles Synlabi avaliku testimise kommunikatsioonijuht Gerly Kedelauk.

Samuti ütles Kedelauk, et proovivõtjate teada ei saadetud testimisele saabunudtest kedagi tagasi.

Juba neljapäeval kerkis Haapsalu kultuurikeskuse taha busside parklasse proovivõtetelk ning ala piirati aiaga. Reedel veidi enne prooviandjate saabumist oli telgi all valmis kaitseülikonnas Qvalitase meditsiinitöötaja. Võetud proovid liikusid edasi telgi kõrvale bussi teiste Qvalitase töötajate hoole alla. Kohal oli ka kolm kaitseliitlast. „Võtavad testitavad vastu,” ütles kaitseliidu Lääne maleva staabiülem Jüri Bachman.

Kiire proovivõtt

Bachman täpsustas, et kaitseliitlased kontrollivad inimese nime ning võtavad ühendust bussis viibiva personaliga, kes kinnitavad, et see inimene võib testima tulla. Suhtlemiseks kasutavad kaitseliitlased raadiosaatjaid.

Bachman ütles, et esimese kolme proovipäeva vahetused on komplekteeritud. Haapsalus hakatakse koroonaproove võtma ülepäeviti, järgmine proovivõetupäev on pühapäev.

Avaliku testimise koordinaator Tõnis Allik ütles, et proovi-

Kaitseliitlased kontrollisid prooviandja dokumente, alles siis pääses kaitserõivais meedik juurde.

de võtmise sageduse otsustavad nad vastavalt laekunud saatekirjadele ning testimisbuss sõidab ringi. „Qvalitase tervisebusid roteeruvad, nii võivad need töötada ühel päeval Viljandis ja

järgmisel päeval Haapsalus,” ütles Allik.

Proovi andmiseks tuli sõita Haapsalus kultuurimaja taga Rahu tänava ääres asuvasse parklasse Vaba tänava poolt.

Testimisele pääseb vaid autos ja perearsti saatekirjaga. Testimise ajal on sõidukist väljumine keelatud. Esimene prooviandja saabus viis minutit enne 11. Proovi võtmine käis kiiresti – proovi-

Koroonaviirus

- Eile hommikul oli Eestis tehtud 37 594 koroonaviiruse testi.
- Viirus on tuvastatud 1459 inimesel.
- Viiruse tõttu vajab haiglaravi 137 inimest.
- Surnuid on 36.
- Haiglast on välja kirjutatud 133 inimest.
- Läänemaal oli eileseks testitud 453.
- Nakatunud oli Läänemaal 4, neist vähemalt kaks on tervenud.

ALLIKAS: TERVISEAMET

võtja sättis testitava pea kuklasse ja võttis ninast kaape. Seejärel võis prooviandja ära sõita. Nüüd oli proovivõtjal aeg end desinfitseerida. Desoaine lõhn ulatus ka aiaga piiratud ala taha.

Pikka järjekorda prooviandjatest ei tekkinud. Tihti oli enne uue auto saabumist eelmine juba lahkunud, maksimaalselt oli oma korda ootamas kaks sõidukit. Seni on inimesed pidanud koroonaproovi andmiseks sõitma Tallinna või tuli testimisbuss neile koju.

Enne vastuvõttu testimata

Haapsalu perearst Andri Meriloo ütles, et perearstid saavad paljusid patsiente testima. Näiteks peavad kõik plaanilised haiged enne arsti juurde tulemist proovi andma. „Kui test on ne-

gatiivne, saavad vastuvõtule tulla,” ütles Meriloo. „Minu patsientide seas pole veel ühtegi positiivset olnud.”

Samuti saadab ta testimisele kõik patsiendid, kellel on vähimgi viirushaiguse kahtlus. Päevas kirjutab Meriloo keskmiselt neli-viis saatekirja koroonaviiruse testimiseks. Parklas proovide andmise võimalus on saatekirja saanute hulka suurendanud.

Läänemaa haigla ravijuhi Kai Tennisbergi sõnul lihtsustab Haapsalus avatud proovivõetupunkt nende elu, keda perearstid testima saavad. „See on inimestele kättesaadavam ja neil on kergem testima tulla,” ütles Tennisberg.

Tennisbergi sõnul võtab proove ka Läänemaa haigla, kuid seda vajadusel ainult neilt, kes mingil põhjusel haiglasse ravile tulevad. „Me ei taha haiglasse võtta kedagi, kes on kontrollimata,” ütles Tennisberg. Ta lisas, et haiglas võetud proovid saadetakse analüüsiks Tallinnasse Synlabi laborisse.

Haapsalus võtab koroonaviiruse proove Qvalitas Arstikeskus. Analüüsi tulemuse saab inimene teada järgmisel päeval ning see edastatakse ka terviseametile ja perearstile.

Eilelõunase seisuga oli püha-päevasele prooviandmisele registreerunud kaks inimest. Kedelauki sõnul registreeriti inimesi eile kella 20ni. „See arv kasvab kogu aeg,” ütles Kedelauk.

SOODUSHINNAGA ETERNIIT!

LEEDU ETERNIIT
920 X 585 MM
"GOTIKA"

~~14,79 € m²~~
11,09 € m²

LEEDU ETERNIIT
920 X 875 MM
"VILLA"

~~14,07 € m²~~
10,55 € m²

LEEDU ETERNIIT
1130 X 1250 MM
"KLASIKA"

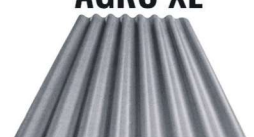
~~10,81 € m²~~
8,11 € m²

LEEDU ETERNIIT
1130 X 1750 MM
"AGRO L"

~~11,39 € m²~~
8,54 € m²

LEEDU ETERNIIT
1130 X 2500MM
"AGRO XL"

~~8,16 € m²~~
6,12 € m²

UKRAINA ETERNIIT
1130 X 1750 MM
"CLASSIC"

~~7,74 € m²~~
4,25 € m²

LEEDU ETERNIIDILE 30AASTANE GARANTII JA 5AASTANE VÄRVI GARANTII LISAKS. LEEDU ETERNIIDIL ON TEHADES LÕIGATUD NURGAD JA PUURITUD KRUVIAUGUD.

KÕIK ETERNIITPLAATIDE MÕÕDUD, VÄRVI TOONID JA SOODUSTUSED
LEIAD MEIE KODULEHELT WWW.1ETERNIIT.EE.
TRANSPORT ÜLE EESTI!

 ETERNIIT.EE
www.1eterniit.ee | +372 508 4828

● JUHTKIRI

Hea või halb otsus?

Kuuldused politsei- ja piirivalveameti (PPA) plaanist likvideerida Haapsalus politseijaoskonna merepäästeüksus, mida küll ametlikult eraldi üksuseks ei nimetata, hakkasid liikuma eelmisel aastal. Mida aeg edasi, seda kindlumas kõneviisis võimalikest muutustest rääkima hakati ning mullu sügisel jõudis kava ka avalikkuse ette. Toona tõmbas ümberkorraldustele pidurit siseminister Mart Helme, kes moodustas siseministeeriumi juurde teemaga tegeleva komisjoni. Mida komisjon täpsemalt arutas ja milliste tulemusteni jõuti, pole avalikkusele teada antud, kuid 1. aprillil teatas PPA, et mai algusest Haapsalu politseijaoskond enam merepäästega ei tegele.

Argumente, millega PPA otsust põhjendas, on põhiliselt kolm: PPA laevastik vajab tugevdamist, Haapsalu piirkonnas on mereõnnetusi vähe ning siin tegutsevad tugevad vabatahtlike merepäästjate ühingud.

PPA-l on õigus – Haapsalu piirkonnas tegutsevad vabatahtlikud merepäästeorganisatsioonid ongi seni olnud väga tublid. Nad on täitnud oma lepingulisi kohustusi ja väljakutsete peale alati reageerinud, nad on rõhunud oma liikmete koolitustele ning hankinud uut ja paremat varustust. Suuresti on see läinud nii sellepärast, et kohalikel vabatahtlikel on olnud sihikindlad ja aktiivsed eestvedajad. Pole kahtlustki – vabatahtlikud saavad hakkama.

Aeg aga läheb, inimesed saavad vanemaks ja õhin raugeb. Väsinud raua saab välja vahetada, väsinud inimese puhul pole see nii lihtne, sest sama innukaid eestvedajaid ei kasva nagu metsas seeni. Näiteid selle kohta, kuidas suure hooga alanud ettevõtmised eestvedajate väsimuse tõttu aastate jooksul hoogu kaotavad, on Eestis enam kui küll. Mis saab Haapsalu piirkonna merepäästest kolme, viie või kümne aasta pärast, kui vabatahtlike jaks raugeb ja enam ei jõua? Sellele ei oska ilmselt keegi vastata.

● TEISED LEHED

Jään sul truuks, suur money?

ERR. Kui keegi arvab, et inimelud on vähem väärt kui SKT, siis tuleks tal tuua algatuseks turule just enda oma, kirjutas kirjanik Rein Raud.

Järjest enam on nii kodumaises kui ka üleilmases meediaavaruses hakanud kõlama arvamusi, et kahju, mida karantiin teeb majandusele, hakkab ületama kahju, mida mõõdavad surmanumbrid.

Üks varane Eesti sotsiaalmeediaruumis levinud üleskutse väitis sedagi, et miks peaksid terved ja tugevad kannatama hädiste vanurite ja muidu eluheidikute turvalisuse pärast?

SKT hea tervis on muidugi peaaegu kõigile Eesti valitsustele olnud tähtsam inimeste hakkamasaamisest. Vahel isegi tundub, et meie hümnis teises salmis tuleks üks rida kirjutada nii: „jään sul truuks, suur money”. See, et karantiinimeetmed aitavad hoida elusid, on aga fakt: praegu on haigust kergelt võtnud USAs ühe miljoni elaniku kohta surnud koroonasse 105, seda tõsiselt võtnud Lõuna-Koreas neli inimest. Vabamänguga Rootsis 132, karmima poliitikaga Soomes 14.

Ka Eesti vastav arv (27) võiks olla madalam, kui valitsuse liikmed ei oleks seletanud, et tegemist on lihtsa gripiga, millest saab üle rahvalike vahenditega.

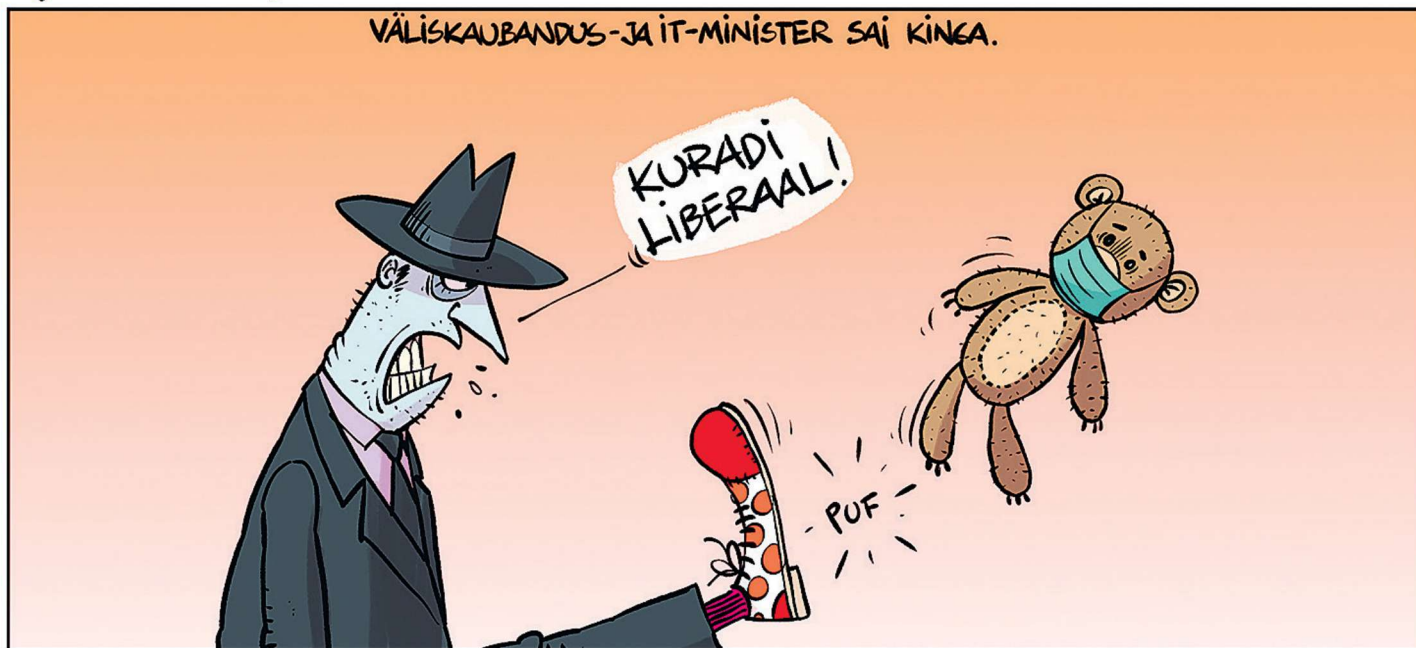
● LAUSELAEN

„Vormis mehi nähes ei tervita ma neid enam sõbraliku naeratusega.”

Ajakirjanik Edward Lucas. Lääne Elu, 16. aprill 2020

NÄDAL

06.04.20

Kui rahva õnnetus on poliitiku õnn

„Poliitikud on alati kriise armastanud,” ütles kolm päeva enne eriolukorra kehtestamist kommunikatsiooniekspert Ilona Leib ETVs.

Kui vaadata, kuidas on viirus mõjunud valitsusjuhtide mainele, siis saab selgeks, et nii see tõesti on. Maa ilma terviseorganisatsioon kuulutas 11. märtsil koroonaviiruse ametlikult pandeemiliseks. Ajakiri Economist koostas paar päeva tagasi ülevaate, kuidas on sellest ajast alates muutunud suuremate demokraatlike riikide juhtide populaarsus. Tulemusena pidas paika poliitiline riskareegel, et rasketel aegadel koguneb rahvas oma juhtide taha.

Nii on Prantsusmaa presidendi Emmanuel Macroni toetus kasvanud 8 protsendipunkti, viiruse läbi põdenud Suurbritannia peaministril Boris Johnsonil 14, Kanada peaministril Justin Trudeauil 18. Isegi maailma ühes kõige masendavamaks olukorras olevas riigis Itaalias on peaminister Giuseppe Conte isiklik reiting tõusnud märtsi 32 protsendilt 43 protsendini aprillis. Kui vaadata ringi meie naabrite seas, siis varasemast kõrgemalt hindavad oma valitsuse tööd raskest olukorras nii Läti, Soome kui ka Rootsi kodanikud.

Eelneva taustal on üllatav, et Eestis pole Turu-uuringute ASI ja Eesti Päevalehe küsitluse kohaselt tõusnud peaminister Jüri Ratase reiting ning eri küsitluste andmetel pole oluliselt muutunud valitsuserakondade toetus. Kuigi enamik Eesti inimesi toetab valitsuse kriisiotsuseid hoolimata sellest, et nende kõrvalmõjuna on kümned tuhanded kaotanud töö.

Ebareeglipärase tulemuse põhjuseks on kõige tõenäolisemalt peami-

HANNES RUMM
kolumnist

nistri ning mitme võtmeministri käitumine. Jüri Ratas on kogu kriisi aja olnud ebatavaliselt palju pildis ning tema kaasaelamine kriisiohvritele on silmnähtavalt siiras. Kahjuks pole Ratas suutnud panna valitsust tööle ühise tiimina ega ennast juhina kehtestada. Urmas Reinsalu ning Mart ja Martin Helme on kriisi ajal peaministri eest korduvalt mikrofone ära haaranud ning sekkunud üle valitsusjuhi pea oma valdkonda mittekuuluvatesse teemadesse.

Veel enam ärritab paljusid inimesi see, kuidas mitmed ministrid kasutavad kriisi küüniliselt ära isikliku populaarsuse saavutamiseks. Eriti välisminister Urmas Reinsalu on otsustanud ajalukku minna poliitikuna, kes kehtastab vanarahva kõnekäändu „tahab olla igas pulmas peiuipois ja igadel peidel kadunuke”.

Valitsuses käib parteidevaheline võistlus tähelepanu pärast. Selle nädalani esinesid kõige tugevamini Keskerakonna ministrid kui kõige ühtlasema tasemega tegijad. Üllataval kombel tulistas Keskerakond endale sel nädalal jalga, omistades ühes reklaamis ainuparteiliselt endale au kriisikulutuste tegemise eest. See oli

tõeline solvang inimestele, kes olid valitsust toetanud või nende kritiseerimisest hoidunud, et suure surve all töötavatele inimestele töörahu anda.

Veidi üle aasta tagasi ilmusid Tallinnas ühte trammipeatusesse reklaamid „Siin ainult eestlased” ning „Siin ainult venelased”. Kui selgus, et reklaamide taga on erakond Eesti 200, siis maksis see parteile koha praeguses riigikogus. Ilma selle ühe šokireklaamita olnuks riigikogus üks erakond juures, jõujooned parteide vahel hoopis teised ning Eesti 200 esimees Kristina Kallas võinuks olla minister peaminister Kaja Kallase valitsuses.

Eks näis, kas ja kui palju maksab selle nädala katse parteistada kriisikulutused Keskerakonna mainele. Üks on selge – paljude inimeste silmis on Jüri Ratase viisik usalduse kaotanud. Aga kriis kestab veel kaua.

EKRE on tänavu olnud hoopis teistsugune valitsuspartei kui mullu. Pärast seda, kui Mart Helme solvas detsembris Soome peaministril ja valitsust, on tegemist olnud vastutustundlikult käituva valitsuspartei. Eilne otsus vallandada kriisi haripunkti hea professionaali mainega väliskaubandus- ja infotehnoloogiaminister Kaimar Karu tekitab valitsuses täiesti valed ajal ebakindlust. Eriti kui meenutada, et EKRE senised valitud ministriametis on enamasti olnud katastroofiliselt valed ning et keset kriisi tööse sisse elamine on mitu korda raskem kui rahuajal.

● Urmas Reinsalu ning Mart ja Martin Helme on kriisi ajal peaministri eest korduvalt mikrofone haaranud ning sekkunud üle valitsusjuhi pea teemadesse.

● KOROONASÄÄST

Muuseumid pingutavad püksirihma

Muuseumid kärbivad kulusid ning loodavad toetustele ja siseturismile, et kriisiaastal toime tulla.

KAIRE REILJAN
kaire@lee.ee

Haapsalu ja Läänemaa muuseumide juhi Anton Pärna sõnul on praegu veel raske ennustada, milliseks aasta kujuneda võib, kuid ta arvas, et eelarves tuleb 50–60protsendine auk. „Meil tuleb selle olukorra hakka-ma saada ja on selge, et peame kärpima,” lisas Pärn.

Kulude vähendamiseks on näiteks külastajatele suletud muuseumihoonetes maha keerratud kütet, loobutud mehitatud valvest ja ka tunduvalt vähendatud koristusteenust.

Töötajaid koondatud ei ole ja seda pole Pärna sõnul ka kavas teha: „Loodame muuseumi suvel avada ja siis on meil inimesi vaja.” Küll aga on otsustatud loobuda suvetöötajate palkamisest – selle asemel korraldatakse muuseumi tööd ümber ja jagatakse ülesanded ringi. „Esimene nägemus on, et peame ise hakkama saama,” lisas Pärn.

Pärna sõnul on sihtasutus tavaliselt suvehooajaks juurde palganud 10–15 inimest ja mõni inimene tuleb võibolla siiski ka nüüd suveks tööle võtta. Näiteks kui lõbusõidurong Peetriks sõitma hakkab, on sellele juhti vaja.

Kriisiplaan on olemas

„Kui pärast eriolukorra lõppu ei õnnestu muuseumi seitse päeva avatud hoida, siis tagame kindlasti talverežiimi,” ütles Pärn. Talverežiim tähendab, et muuseumid on paaril päeval nädalas kinni. Pärn arvas, et piiskopilinnust, Iloni Imedemaad ja raudteemuuseumi tahaks siiski iga päev lahti hoida.

Sihtasutuse sissetulekud tulevad peamiselt kolmest allikast: pool eelarvest on riigi ja linnavalitsuse toetus ning pool omatulu, mida saadakse peamiselt piletimüügist ja ruumide rendist. Pärna sõnul on linna toetus olnud aastas üle 190 000 euro ja on selge, et linnavalitsus seda kärbib.

„Muuseumid on oma kriisiplaani nõukogule esitanud ning ka linna toetuse vähendamise suhtes oleme kokku leppinud. Üksikasju ei avalda, kulusid tõmmatakse kokku ning osa tegevusi ei toimu,” ütles Haapsalu linna-
pea Urmas Sukles.

Läänemaa ühendmuuseumide juht Anton Pärn on mõõdukalt optimistlik ja loodab, et kui inimesed enam välismaale ei sõida, liiguvad nad rohkem Eestimaal ringi. MALLE-LIISA RAIGLA

si ei toimu,” ütles Haapsalu linna-
pea Urmas Sukles.

Ühendmuuseum loodab lisatuge saada nii töötukassa palgatootuse meetmest kui ka kultuuriministeeriumilt, kust muuseumid saavad taotleda toetust kuni 50 protsendi ulatuses plaanitavast omatulust.

Praegu pole teada, kas suveks linnusesse planeeritud festivalid toimuvad või mitte. Kui need jäävad ära, jäävad ka renditud saamata, samas pole Pärna sõnul

siis ka üritustega seotud kulusid vee ja elektri eest.

Ka külastatavust on Pärna sõnul keeruline prognoosida olukorras, kus pole teada, kaua eriolukord kestab. „Oleme arvestanud, et tuhandeid kooliõpilasi sel kevadel muuseumides ei kohta,” ütles Pärn. Samas pole tema sõnul maiks tehtud kooligruppide broneeringuid ka tühistatud. „Ilmselt on õpetajad praegu distantsõppega nii seotud, et neil pole ka aega ette mõelda,” lisas Pärn.

„Peamine küsimus on selles, kaua taastumine aega võtab,” ütles Pärn. Ta ise on enda sõnul siiski mõõdukalt optimistlik: „Kui inimesed enam välismaale ei sõida, siis tahavad nad võibolla rohkem Eestimaal ringi liikuda ja ehk annab see mingi efekti.”

Iloni näitus tuleb

Et inimestel oleks põhjus Haapsalu muuseumidesse tulla, avatakse niipea, kui muuseumid jälle tööle hakkavad, Iloni Imede-

Kalm koondada ei plaani

Rannarootsi muuseumi direktor Ülo Kalm ennustab, et tänavu jääb kaks kolmandikku muuseumi omatulust saamata.

Kalmu sõnul teenis rannarootsi muuseum eelmisel aastal 30 000 eurot omatulu, kuid sel aastal tuleb arvestada tunduvalt väiksema summaga: „Eks kõik sõltub sellest, mis tulevikus saama hakkab, aga ma kujutan ette, et omatulu kukub väga drastiliselt. Võibolla 10 000 jääb, ülejäänud summa tuleb kokku hoida.”

Kulude kokkuhoiuki on muuseumis küte maha keeratud ja töötajad on kodukontoris. „Käime kordamööda ja teeme väljas asju, mida teha saab,” rääkis Kalm.

Rannarootsi muuseumil on viis töötajat, kellest neli Haapsalus ja üks Ruhnu, ning lisaks poole kohaga koristaja. Kalmu sõnul kedagi koondada kavas pole: „Mingil hetkel peame võibolla palgad üle vaatama, sest ka osa palgafondist on kaetud omatulust.” Kalmu sõnul aprillis töötukassa palgameedet veel kasutada pole plaanis, kuid mais võib see päevakorda tulla.

Muuseumi traditsioonilised kalapäevad, pärimuskohvikud ja turud on eriolukorra tõttu sel kevadel kõik ära jäänud, samuti jääb ära suvel toimuma pidanud eestirootslaste laulupidu. „Kui eriolukord lõpeb, võime küll üritusi teha, aga ega me tea, kas kellelgi on üldse tuju osa võtta,” ütles Kalm.

Kaire Reiljan

maal uus, Ilon Wiklandi 90. sünnipäevale pühendatud näitus.

Iloni Imedemaal juhataja Anne Suislepa sõnul käib näituse koostamine praegu videosilla vahendusel – pilte valitakse ja tekste kooskõlastatakse kodukontoritest, kes Haapsalust, kes Tallinnast, kes Ristilt.

„Piltide valik on enam-vähem tehtud ja teemad kokku lepitud. Järgmine etapp on piltide raamine, paigutus ja tekstid kokku leppida,” rääkis ta.

Suislepa sõnul mõjutab kokkuvõtteid ka näituse ette valmistamist. „Kogu aeg peab mõtlema, kuidas mitte priisata ja hakkama saada,” ütles ta.

Suislep tõi näiteks, et uusi pildiraame ei tellita, vaid kasutatakse vanu.

Politsei sai 50 teadet eriolukorra rikkumiste kohta

Lääne prefektuur on saanud kolme viimase nädalaga 500 teadet eriolukorra reeglite rikkumiste kohta. Läänemaal on politsei välja kutsunud 50 korral.

„Meile on abiks tähelepanelikud inimesed, kes annavad politseile oma kahtlustest teada,” ütles Lääne prefektuuri eriolukorra staabi juht Olev Naarits.

Naarits märkis, et Lääne prefektuuris on tehtud eriolukorra nõuete rikkumiste eest ligi 20 kirjalikku hoiatust.

Neist kaks on olnud kodus püsimise kohustuse eiramise eest ja ülejäänud 17 2 + 2 reegli rik-

kumise eest, millest 11 tehti Saaremaal, kuus Pärnumaal ja kaks Raplamaal. Läänemaal kirjalikke hoiatusi tehtud ei ole, kinnitas Naarits.

„Väärteomenetlusi oleme 2 + 2 reeglga seoses alustanud kahel juhul. Esimene neist Raplamaal, teine juhtum leidis aset Paides. Sunniraha pole Lääne prefektuuris seni eriolukorraga seoses rakendatud,” märkis Naarits.

Suulisi hoiatusi tegi politsei eelmisel nädalal Läänemaal 38 inimesele.

ANDRUS KARNAU

● LÜHIDALT

Haapsalu jagas toidupakke 292 lapsele

Kui märtsi lõpus soovis Haapsalu linnalt toidupakki saada 160 koolis käiva lapse peret, siis sel reedel läks toidupakke välja 292.

Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbuse sõnul jagati enamik pakke välja Haapsalu põhikooli juures, 44 soovijale viidi pakk koju kätte.

„On uusi soovijaid ja ka neid, kes seekord enam ei tahtnud. Toidupakke jagame kindlasti kuni eriolukorra lõpuni, koolivaheajal ka,” ütles Parbus.

Sel korral oli pakis juust, frikadelisupp, borš ja makaroniroog ning kliidega pudruhelbed. „Paneme pakki kergesti valmistatavad toidud. Iga kord paki sisu natuke muudetakse, et üksluiseks ei muutuks,” selgitas Parbus.

Lääne-Nigula vallavalitsus jagab toidupakke kõikidele koolilastele, avaldust selleks esitama ei pea.

Lemmi Kann

Haapsalu tänavavalgustus streikis

Eelmisel nädalal rikkis läinud valgusanduri tõttu süttis Haapsalu tänavavalgustus mitu tundi varem kui vaja, selleks kolmapäevaks rike likvideeriti.

„Luksumeetri anduriga on tõesti olnud rikkeid,” nentis Haapsalu aselinnapea Tõnu Parbus.

Valgusele reageeriv luksumeeter edastas juhtimissüsteemile välisvalguse tugevuse kohta ekslikku infot. „Hämaral päeval lülituvad valgustid sisse varem ja kui on valge, pilvitu õhtu, siis jällegi hiljem. Selline tark reguleerimine valgustab tänavat just optimaalse aja- ja energiakuluga,” selgitas Parbus.

Aasta peale kokku on luksumeetri andur rivist väljas olnud 20 päeva.

Haapsalus on tänavavalgustus Parbuse sõnul juba nii optimeeritud, et pimendamisega ei ole enam võimalik märgatavat säästu tekitada.

„Haapsalus on suurem osa valgustitest vahetatud leedtehnoloogia vastu. Pärast uute valgustite paigaldust sai linn juba 80 protsenti säästu, lisaks hämardatakse öösel olemasolev valgus 40 protsendi peale. Suvisel perioodil on valgustid 40 protsendile hämardatud, erandiks ülekaigurajad ja bussipeatused,” selgitas Parbus.

Haapsalu linna tänavavalgustuse elektritarbimine on vahemikus 80–130 kW kuus, mis läheb maksma keskmiselt 1700 eurot.

Lemmi Kann

Aafrika rand läks remonti

Haapsalu Linnahooldus alustas möödunud nädalal Aafrika ranna puitkonstruktsioonide parandustööd.

„Mädanenud terrassilaudad ja alustalad vahetatakse välja ning likvideeritakse ohtlikud kohad,” selgitas Haapsalu aselinnapea Innar Mäesalu.

Esimeses järjekorras likvideeriti tormide tõttu tugevalt kannatada saanud paadisild. „Praeguste plaanide järgi seda ei taastata, sest sel polnud sihtotstarbelist kasutust,” ütles Haapsalu Linnahoolduse juht Alo Löps.

Kui ulatuslikuks hooldusremont kujuneb, selgub Löpsi sõnul vastavalt sellele, mis pilt avaneb, kui terrass järjest lahti võetakse.

Valmis tahetakse kõigi nende töödega jõuda mai keskpaigaks.

Aafrika ranna hooldusremont läheb maksma eeldatavasti umbes 4000 eurot.

Lemmi Kann

Veaparandus

Lääne Elu kirjutas neljapäeval artiklis „Paraleppa valmis invatualett”, et väljakäik läks maksma 760 000 eurot. Õige on, et tualetile kulus ligi 60 000 eurot. Ehitust rahastas suures osas Euroopa ühtekuuluvusfond. **Lääne Elu**

Läänemaal ürasekirünnet ei ole

Lõuna-Eesti metsades pahan-dust tegev puidukahjur kuuse-kooreürask Läänemaa met-si praegu ei ohusta.

Läänemaa metsaühistu juhatuses esimehe Mikk Linki sõnul on ürasekirünnet ka meie metsades alati olnud, kuid massiline rünne pole siia jõudnud. Link lisas, et Läänemaal on olukord lihtsam sellepärast, et siinkandis pole suuri kuusikuid, kus ürasekirünne saaks teha, vaid meil vahelduvad kuusikud lehtpuumetsa ja märke-mate aladega.

Läänemaa metsade kõige levinum puu on kask, mida on ligi 40 protsenti, teisel kohal on

ligi 30 protsendiga mänd ja kolmandal kohal veidi enam kui 10 protsendiga kuusk.

Linki sõnul on kõige kriitilisem seis kaitseala servades – kuna seal aktiivset metsade majandamist ei toimu, levib ürasekirünne sealt kaitseala naabruses asuvatesse erametsadesse. Ürasekirünne takistamiseks tuleb Linki sõnul kahjustunud mets kiiresti maha võtta ja ka ära vedada, et kahjustus edasi ei leviks.

Riigimetsa majandamise keskus (RMK) on teatanud, et kui igal kevadel on Eesti metsades olnud raierahu, siis tänavu tuleb ürasekirünne peatamiseks

ja metsade kaitseks riigimetsas raiuda ka raierahu ajal.

Keskkonnaamet on teinud ettepaneku selgitada ürasekirünne välja aerokaardistamise abil. Esimesena võetakse ette suurimale ürasekirünnetega Lõuna-Eesti.

Kõige hullem on Linki sõnul olukord aga Kesk-Euroopas – Saksamaal ja Tšehhis, kus on suisa ürasekirünne epideemia ja kuusemetsad suurtel aladel ära kuivanud. Kahjustunud metsadest saadud suur puidukogus mõjutab Linki sõnul sealset regiooni puidu hinda ning sealne odav puit omakorda sinne puidu hinda.

KAIRE REILJAN

60 000 EUROT KOKKUHOLDU AASTAS

Politsei lükkas mereõnnetused vabatahtlike ölgadele

Politsei- ja piirivalveamet (PPA) vanemkomissar Marge Kohtla selgitab, miks Haapsalu politseijaoskonnas enam merepäästjaid pole ning kuidas hättasattunud nüüd aidatakse ja korda hoitakse.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Saatsite Haapsalu politsei merepäästeüksuse likvideerimise kohta teate 1. aprillil. Kas praeguse eriolukorra tõttu polnud arutusel, et likvideerimine edasi lükata?
Meie soov oli ümberkorraldus teha enne navigatsioonihooaja algust. Pool aastat on oodatud ja see pole hea ei inimestele ega ka asutusele, inimesed on teadmatutes.

Miks PPA sellise ümberkorralduse üldse ette võttis?

PPA laevastik vajab tugevdamist. Riik peab oma päästepiirkonnas tagama otsingu- ja päästetööd ning samuti merereostuse likvideerimise ja lokaliseerimise. Paraku on meil aga laevadel töökäsi puudu olnud ja on vaja rohkem inimesi, et kõiki meile pandud ülesandeid täita ja et laevad saaksid rohkem merel olla.

Statistika näitab, et õnnetused juhtuvad ka rannast kaugemal ja PPA on ainus, kes rannast kaugemal tegutseb. Suurõnnetuste puhul ei räägi me sellest, kas õnnetus juhtub, vaid et milal see juhtub. Soome lahes on väga tihe laevaliiklus, seal ristuvad reisi- ja kaubalaevade teed. Meie piirkonnas on väga palju ohtlikke olukordi suurte laevadega, kokkupõrkekursil sõitmist.

Reostuse poolest on aga ohtlikud Lääne- ja Looe-Eesti, kust tuleb igal aastal reostusteateid. Ranniku elanike kaitsmiseks peame suutma reostuse likvideerida merel – see on riigile mitu korda odavam kui likvideerimine rannikul. Need olid muudatuse peamised põhjused.

Miks oli just Haapsalu esimene koht Eestis, kus asjad ringi korraldati?

Ümberkorraldus tuli Haapsalus kaalumisele seetõttu, et selles piirkonnas on aasta ringi valves tugevad vabatahtlikud ühingud – Vormsi ja Lääne-Eesti vabatahtlik reservpäästerühm (Lääne RPR). Haapsalu piirkonnas on olemas koolitatud inimesed ja võimekus mereõnnetusi iseseisvalt lahendada. Vabatahtlike valmisolek on siin 15–30 minutit.

Vabatahtlikud ise uutest ülesannetest vaimustuses ei ole?

Vabatahtlikel on PPAGA leping ja sellega on ühing võtnud kohustuse komplekteerida meeskond ja olla valmisolekus.

Kuidas siis hakatakse 1. maist Haapsalu piirkonnas merel turvalisust tagama?

1. maist suureneb Kärkla politseijaoskonna vastutusalala ning ka PPA laevastik hakkab Väinamerele ja Haapsalu piirkonnas rohkem patrullima ja ankrus olema.

Kui laevastik on siin piirkonnas, on nad valmis ka sündmustele reageerima, transportima merel politseinikke ja haigeid.

Politsei- ja piirivalveameti vanemkomissari Marge Kohtla sõnul taheti ümberkorraldused ära teha enne navigatsioonihooaja algust.

Üks asi on merel juhtuvad õnnetused, teine aga patrullimine ja aluste kontroll, mida vabatahtlikud teha ei saa. Kas Kärkla ja laevastiku merepäästjad hakkavad Haapsalu ümbruses ka aluseid kontrollima?

Kui nad on piirkonnas, siis tegelevad nad igapäevatooga – käivad patrullis, kontrollivad paadijuhtide joovet, dokumente ja aluste päästevarusust.

Laevastiku alused on suurema süvisega, kas nad saavad ka sadamatesse sisse?

Kõigisse sadamatesse ei saa, aga laevadel on ka patrullpaadid, mida kasutatakse seal, kuhu muidu sisse ei saa sõita.

Kui PPA laevad varasemast rohkem siin hakkavad viibima, siis see ei klapi ju väitega välispiiri tugevdamisest?

Kui laevastik on rohkem Haapsalu piirkonnas, siis Kärkla on avamere pool ja vastupidi.

Üks PPA piirivalvurite ülesanne on olnud ka sadamase saabuvate välismaiste aluste kontroll. Kes sellega tegelema hakkab?

Me räägime siin mõnest sellisest alusest aastast – mõnel aastal ei ole ühtegi, teisel on viis kuus. Nende kontroll jääb kohaliku ehk siis Haapsalu jaoskonna korraldada ja selleks koolitatakse inimesed välja. Neil piirivalvuritel, kes Haapsalus patrullpolitseinikena tööd jätkavad,

on see teadmine juba olemas ja nad saavad seda teha.

Kuidas on jagatud, millistele sündmustele reageerivad siin piirkonnas vabatahtlikud ja millistele PPA alused?

Seda, millist ressursi kusagil kasutada, otsustab merevalvekeskus, sest nemad teavad, kellel missugune võimekus on.

Mereabisündmustele nagu tehnilised rikked, kütuse viimine jne reageerimine peaks olema vabatahtlike ülesanne. Merepäästesündmustele, kus on ohus inimelu või on tõsine oht alusele, saadetakse selle järele, kes on kiireim või lähim. Sellisel juhul võidakse välja saata ka kolm-neli üksust.

Haapsalu merepäästeüksuses töötab praegu kaheksa piirivalvurit. Kas nad on nüüdseks otsustanud, kus nad edasi tahavad töötada?

Kolm on avaldanud soovi minna tööle PPA laevastikku madru-se või motoristina. Üks inimene peaks minema Kärklasse tööst-lusele ja kui tal seal hästi läheb, siis vahetab ta piirkonda.

Teiste suhtes puudub mul teadmine, et nad tahaksid töölt ära minna või mujale liikuda. Nagu me oleme öelnud, kõigile, kes ei taha mujale minna, on patrullpolitseiniku koht Haapsalu jaoskonnas olemas.

Kui ainult kolm inimest on tahtnud laevastikku minna, siis see tähendab, et töökäsi

te sinna ju väga palju juurde ei saa?

Kohti tuleb laevastikku rohkem juurde, aga ka kaks-kolm kätepaari laeva kohta on juba päris hea hulk. Kui laeva meeskonnas pole piisavalt inimesi, ei saa me operatiivpaati välja saata, sest teatud hulk meeskonnaliikmeid peab sellisel juhul laeva jääma. Üldiselt kasutame merepäästesündmustel operatiivpaati ja laev ise on baasiks.

Mis ajast Haapsalus Bürgermeistri holmil asuv kordon tühjaks jääb?

Kordoni tüürileping on kavas lõpetada 31. juulist. Hoonete omanik on Riigi Kinnisvara AS ja nemad otsustavad, mis hoonetest edasi saab.

Haapsalu merepäästjate alus Kessu läheb Kärklasse, aga mis saab ülejäänud varustusest?

Kõigepealt vaatame piirkonna üle – kas kellelgi on vaja midagi välja vahetada või on millestki puudus. Teatud varustust, mille elukaar on lõppenud või kohekohe lõppemas, saame kasutada ennetustöös. Näiteks on meil päästeveste, mida me me-

Mereõnnetused ja muud juhtumid 2019

- Haapsalu lähedal oli 6 õnnetust, kus ohus oli inimelu või alus. Kolmel korral läks appi politsei merepäästerühm, neist kahel korral koos vabatahtlikega; ühel korral politseilaev Valve, ühel juhul pääsesid inimesed ise kaldale.
- Kümme korda anti merel abi (pukseeriti või viidi kütust), neist kuuel korral aitasid vabatahtlikud, neljal politsei.
- 22 merekiirabisõitu, kus haige tuli saarelt mandrile toimetada: 13 korral tegid seda Vormsi vabatahtlikud, 8 korda politsei ja korra parvlaev Ormsö.
- Vabatahtlikud päästsid 2019. aastal merelt kokku 17 inimest.

ALLIKAS: PPA

PPA tasu vabatahtlikele:

- valmisolekutasu,
- hädasolijate päästmise ja kiirabisõitude toetus (merel abi andmise eest toetust ei saa) ja õppustel osalemise kulude toetus,
- ennetustöö toetus.

ALLIKAS: LÄÄNE RPR

rel enam ei kasuta või mida ei ole lubatud kasutada, aga mida saab kuival maal näitlikustamiseks edukalt kasutada.

Mis vestid need on, mida te ei tohi merel kasutada?

Need on sellised vestid, millel ei ole jalgevaheerihma.

Kas neid ei kasutata pärast paar aastat tagasi Haapsalu piirivalvuritega juhtunud õnnetust?
Jah.

Kui palju Haapsalu kutselise merepääste kaotamisega raha kokku hoitakse?

Kokku hoitakse kordoni tüür, mis on 60 000 eurot aastas. Palgaraha läheb laevastiku tugevdamiseks.
Intervjuu autor Kaire Reiljan on Lääne RPRi liige.

TUNNUSTA
OMA
LEMMIK-
ÕPETAJAT

KANDIDAATE SAAB ESITADA 13 KATEGOORIAS
26. APRILLINI AADRESSIL WWW.HM.EE/GALA

● LÄTLASTE ERILEND JA POLITSEIESKORT

Imeline teekond Rootsist koju

5. aprillil kirjutan oma reisikorraldajale abipalve mind Rootsist koju aidata. Saan vastuse, et Nordica tegevat aeg-ajalt erilende ning oma reisisoovist tuleb neile teada anda.

MARJU HIMMA
Tartu ülikooli õppejõud

Siis on lootust, et erilend ka tuleb, ehkki ei ole teada, kas ja millal. Täidan Nordica lehel ankeedi ja jään ootama tagasisidet. Seda ei tule. Ei tule ka nädal hiljem.

14. aprilli õhtul on välisministeeriumi lehele ilmunud info, et Läti reisifirma toob homme ehk 15. aprillil Stockholmist ära Läti, Leedu ja Eesti kodanikke. Lennata saab Riiga. Nüüd läheb kiireks.

Mul on vähem kui 24 tundi, et korraldada transport Lääne-Rootsist Stockholmist ning leida viis, kuidas Riia lennujaamast Tallinna jõuda. Täidan kahtlasevõitu Läti reisikorraldaja lehel ankeedi.

Kahtlane tundub reisifirma juba oma nime Atlantic Travel poolest. See sarnaneb kümnete reisifirmadega, mis kombineerivad neid sõnu ning sellise nime ja üsna väheinformatiivse kodulehe abil oleks lihtne inimestelt raha välja petta.

Läti firma ankeet on vormistatud käepäraste vahenditega Google Forms keskkonnas. Küsitakse üsna palju infot, mis tõenäoliselt on korraga tarvilik nii pileтите vormistamiseks kui ka kindlustamiseks, et inimene on terve ning tal on õiguslik alus eriolukorra ajal riiki siseneda. Muu hulgas lisandub infosse see, mis akadeemilises maailmas doktorikraadiga inimeste nime ette ikka lisatakse: lühend Dr.

Makske arve tunni jooksul
Kahtlasevõitu leheküljel kahtlasevõitu küsimustikku täites ei looda ma tegelikult vastust saada. Nordica pole ju ka midagi vastanud.

Aga läheb teisiti. Kümme minutit hiljem on mu postkastis kiri Jekaterinalt: manuses on arve, makske see tunni jooksul ning saatke tagasi panga kinnitus.

Arve on üsna lihtsalt ja lakooniliselt vormistatud dokument, mis suurt usaldust ei tekita. Kuna kojupääsemine hakkab tunduma reaalsena, otsustan riskida. Maksan arve, saadan panga kinnituse. Vaikus. Kell läheneb südaööle. Pinge kasvab, sest olen just tasunud 179 euro suuruse kahtlasena näiva arve.

Loen veel tähelepanelikult üle Jekaterina kirja, kust avastan lause, et piletid saadetakse vahetult enne reisi. See ei suurenda just kindlustunnet. Ainus julgustav teadmine on, et reisikorraldajad soovitas ju Eesti välisministeerium.

Pakin asjad. Tellin Riia lennujaama endale sõiduteenuse, mis peab mind toimetama Ikla piiripunkti, kuhu tuleb vastu abikaasa.

Sõiduteenuse juht saadab kohe sõnumi, et tuleb lennukile vastu, kohtume peagi. Taoline isiklik lähenemine rõõmustab – isegi kui lennureis peaks osutuma pettuseks, on vähemalt truu lätlane mind valmis lennujaamast Iklassse viima.

Hommik osutub õhtust targa maks. 7.56 on mu postkasti jõudnud kiri Kristinelt: „Tere! Siin on piletid. Lennule saab registreeruda kaks tundi enne väljalendu lennujaamas.”

Läti reisifirma erilennul kandsid stjuardessid kaitseriietust, reisijad pidid vaid lootma sellele, et kellelgi pole viirust, mis kitsas salongis kõiki nakatab.

3 x MARJU HIMMA

Lätlased pole just pika jutuga. Manuses on dokument, mis ei meenuta üldse tavapärasest lennupiletit. Küll aga ilutseb sellel uhke pits, millega Atlantic Traveli nõukogu esimees isiklikult kinnitab, et mind tuleb lasta Arlanda lennuväljal Riia lennule.

Lennukitais erilendajaid

Arlandale saamiseks loksun eelnevalt 4,5 tundi bussis, kus kümme reisijat on kõik paigutatud istuma üksi, ehkki kõik on kompaktelt surutud bussi tagumisse otsa, nii et tegelikult saab viirus üsna vabalt levida. Väga rootsilik.

Arlanda terminali ühest otsast teise vonkleb saba peamiselt läti või vene keelt kõnelevatest inimestest. Kokku vahest paarsada reisijat seisab ravis ja hoiab kenasti paarimeetrist vahet. Mõnel tolkneb mask kaelas või kõrva küljes ning mõni võtab telefoni näppimiseks ka kummikinda käest ära. Inimesed kasutavad neid aksessuaare ikka üsna loominguiliselt.

Tund hiljem olen juba väravas. Lennujaam on inimtühi, piime ja vaikne. See on lähitundide ainus lend.

Pardal tervitavad meid kaitseülikondades stjuardessid. Lennuk on täis, iga reisijat lahutab teisest üks tühi koht. Näod pole rõõmsad ja õhk on pingest paks – istume ju ühes umbses ruumis koos, ning kui kuskilt, siis siit me selle viiruse ka saame.

Enne õhikutõusu loeb stjuardess inglise keeles ette tavapärast infot: „Meie lendudel on keelatud tarvitada oma alkoholi.” Stjuardessi häälede sügeneb lõbustatud muie. „Tarvitada võib üksnes jooki, mida serveerib pardameeskond,” ja nüüd naevavad ka reisijad koos stjuardessiga. Keegi ei serveeri midagi ja keegi ka ei tahaks seda.

Ohtlik veos või president

Tunnijane lend möödub kui silmapilk ning vaevalt on lennukirattad maad puudutanud, kui saan kõne Läti politseilt. Ta juba teab, et mul on tellitud sõiduteenus Riia lennujaamast Iklassse. Politseinik teavitab, et suhtleb mu autojuhiga ning lubab teada anda, kui kõik on korras. Olen segaduses, mida „korras” tähendab, või mis üldse „ei peaks korras” olema.

Kui lennujaamast väljun, võtab mind vastu järgmine politseiametnik, kes mingil põhjusel teab mind juba nägupidi ja juhatab otsejoones minu autojuhinii. Ust avades teatab juht, et meile on määratud politseieskord ning politsei juhendas teda, kuidas sõitma peab.

Olen pisut jahmunud nii suurejoonelisest vastuvõtust. Küllap on temagi, sest uurib vargsi, kas

ma olen mingi väga tähtis inimene – vilkurite ja sireeni saatel sõit nagu eeldaks vähemalt presidenti.

Vastan, et ei tea, aga äkki on politseieskord seepärast, et olen hoopis n-ö ohtlik veos.

Ikla piiripunktis annab Läti politsei nappide sõnade saatel mind üle Eesti piirivalvele. Eesti ametnik uurib: „Kust te siis nüüd tulete?” Vastan, et lennujaamast. Tema mõistab ilmselt oma küsimuse mitmetimõistetavust, mina mõistan oma vastuse absurdust. Täpsustan, et tulen Rootsist ja tahaksin koju Tallinnasse.

● **Noogutan alandlikult ja mainin, et ma tahaks ainult koju tulla. Ametnik mõistab, kuid lisab: „See pole nii lihtne.”**

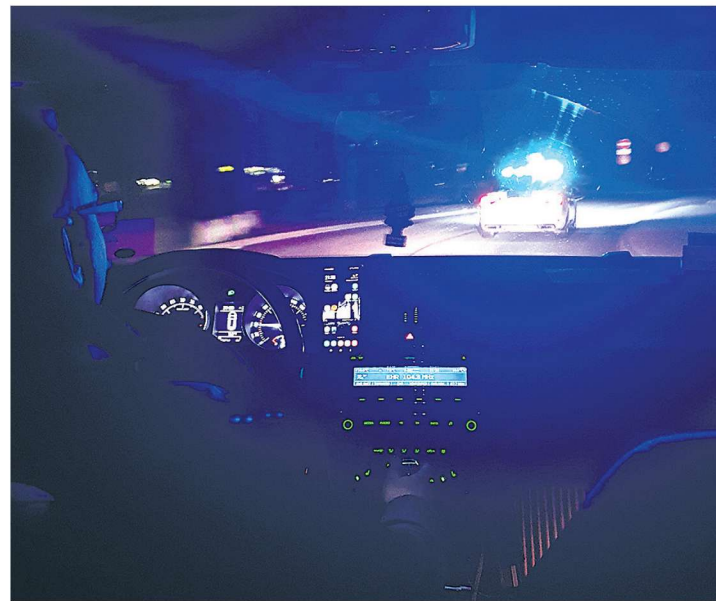
„Olete kursis, et meil on siin eriolukord?” küsib ametnik aeglaselt sõnu hääldades. Ilmselt tahaks ta ka küsida, et kust „planeedilt” te tulete, et enda arvates lihtsalt üle piiri jalutate.

Kinnitan, et olen olukorraga kursis. Hakkamini mõistma, et ma pole enam peaaegu piirangutevabas Rootsis. Asi ongi tõsine. Äkki ei saagi koju.

„Tegelikult niisama üle piiri käimist ei ole, toimuvad ainult kaubaveod,” sedastab ametnik. Noogutan alandlikult ja mainin, et ma tahaks ainult koju tulla.

Järjekord Arlanda lennujaamas.

Politseieskord saatis loo ajakirjandusdoktorist autorit Riia lennujaamast Ikla piiripunkti.

Ametnik mõistab, kuid lisab: „See pole nii lihtne. Ma peaksin teid karantiini panema.”

Sõna „peaksin” tekitab tunde, et kas üldse on mingi alternatiiv? Saadate mu tagasi? Hoian selle mõtte endale ja püüan ikka näidata, et olen kõigest piirangutest teadlik ning käitun vastavalt reeglitele. Laske ainult koju.

Saan täitmiseks ankeedi. Sel ajal, kui oma kodust aadressi kirjutan, pärib ametnik vargsi, et mis põhjusel mind just politseieskordiga piirile toodi. Vastan, et ei tea. „Aga tunne on, nagu oleksin ma kas ohtlik veos või president,” püüan nalja teha. „Kas te olete ikka terve?” küsib ametnik ilmselt küsimuse, mis oli kohustuslike küsimuste järjekorras lihtsalt järgmine ega seostu kuidagi mu eelneva naljaga.

Teine ametnik kõrvalt nendib, et pigem tasub end ikka presidentiks kujutleda. Ametnike sõnul siiski tavaliselt lennujaamast inimesi politseieskordiga piirile ei tooda, ka mitte eriolukorra ajal.

Õigupoolest jääb see Läti politsei eskordi põhjus siiski mõistatuseks. Läti reisifirma ankeedis oli nime ees lühend Dr. Äkki eskortisid Läti politseinikud enda arvates doktorit? Terminini mõistes eskortisidki doktorit, ehkki ilmselt on Eestis kindlasti meditsiinidoktoreid, kes praegu sellist vastuvõttu väärisksid.

Kohe pärast kohvi lõpetamist saan kõne Eesti politseilt, et kas

ma ikka tean, kuidas karantiinis käituda.

Lätlaste kiituseks

Aga lätlasi tahan kiita. Läti reisifirma, kellel ei ole kaunit kuundatud kodulehte, arveid ja pileteid, suudab pakkuda erilende olulistes Euroopa pealinnadesse ning nende kodulehe kaudu saab nädalaid ette teada, milliseid lende nad plaanivad.

See on ilmselt ka põhjus, miks nad oma erilennud täis saavad: inimene, kes saab plaanitava lennuga arvestada, ostab ka pileti.

Nordica kogub südantsoojendaval „lendame koju” veebilehel erilennusoove, kuid ei avalda, millal lend võiks toimuda, samuti ei anna teada, kas sooviavaldus on kohale jõudnud. See loob olukorra, kus võimaliku lennu toimumise ajaks on sooviavaldajad juba lätlaste lennuga koju saanud. Siin on ruumi taktika ümberhindamiseks.

Läti politsei sõbralik ja muljetavaldav tegevus annab alust arvata, et nad tõesti kontrollivad olukorda. Viiruse levitaja juba niisama lihtsalt riiki ei pääse.

Läti suutis ühendada Baltikumi kiiruse, Lääne-Euroopa toimekindluse ning väikeriigiliku personaalsuse ja sõbralikkuse. On, millest eeskujut võtta.

Marju Himma astus märtsi algul Karlstadi ülikooli järel doktorantuuri.

Lasteraamatukogu kutsub pealkirjadest luuletama

Haapsalu lasteraamatukogu korraldab kevadisel koolivaheajal pealkirjaluule konkursi, mille osalejate vahel loositakse nädala lõpus välja auhinnad.

Konkursil osalemiseks tuleb vähemalt kolm koduse raamatukogu raamatut sättida ritta nii, et pealkirjadest moodustuks luuletus või mõni naljakas lause.

„Lapsed saavad kodus mõnuga oma raamaturiulites tuhlata ja otsida sealt raamatuid, mille pealkirjad tekitavad mõtteid,” ütles Haapsalu lasteraamatukogu juhataja Jaanus Kõuts. Ta lisas, et keelatud pole ka vanemate raamaturiuleid appi võtta: „Võib ka ENE ritta panna, kui nime on vaja.”

Konkursil osalemiseks tuleb teha raamatust pilt ja saata see lasteraamatukogu meiliaadressile. Kõuts lisas, et pealkirjadest moodustunud luuletuse või lause võiks ka kirja panna, sest siis saab paremini aru, mida mõeldud on.

Laupäeviti jätkuvad ka lasteraamatukogu jutuhommikud, mida sel ja järgmisel laupäeval sisustab taas perekond Koff. Kõutsi sõnul sai perekond Koff esimesest jutuhommikust inspiratsiooni ja kokku teevad nad neid neli.

Jutuhommikutele saab kaasa elada laupäeviti kl 11 lasteraamatukogu Facebooki leheküljel, kuid kes otseülekande ajal jälgida ei saa, saab neid ka järele vaadata.

Kõutsi sõnul on jutuhommikud osutunud väga populaarseks. Esimest otseülekannet jälgis 250 vaatajat, kuid nüüdseks on vaatamisi kogunenud juba 3000–4000.

Koolivaheajal pakutakse Haapsalus muudki tegevust – Iloni Imedemaa kutsub fotjahile, Haapsalu noorte huvikeskus ja Innokas annavad iga päev ühe ülesande, mida lahendada.

KAIRE REILJAN

IN MEMORIAM

Koroonaviirus võttis kirjaniku ja Haapsalu patrioodi elu

Helve Poska (26.3.1925–14.4.2020)

Stockholmist saatis kurva uudise Patric Poska. Teisipäeval, 14. aprillil 2020 lahkus meie seast Helve Poska.

Rootsis on olnud riiklik poliitika võitluses kroonaviirusega palju liberaalsem, aga praegu on selge, et haigus tabab seal nüüd nii vanemaid inimesi kui ka vähem üldises infovoolus olevaid muulasi.

Nagu kirjutab Helve Poska poeg Patric, viidi ema haiglasse 6. aprillil ja esialgu oli Helve Poska seisund olnud stabiilne ja isegi lootustandev, kuid 14. aprillil oli haiglast tulnud lähedastele teade, et ema seisund on järsult halvenenud.

Haiglasse jõudsid veel poeg Patric ja tütar Maria, kes said emaga hüvasti jätta ja koos palvetada. Veel enne, kui lapsed jõudsid haiglast lahkuda, jõudis nendeni SMS, et kell 11.19 oli ema süda peatunud.

Helve Poska lahkumine on suur kaotus meie riigimehe Jaan Poska (1866–1920) suurele hõimule, sest Helve Poska oli selles hõimus side veel Jaan Poska enda perega. Ta oli naiseks Jaan Poska noorimale pojale Jüri Poskale (8.01.1919–12.01.1974) ja seega viimastel aastatel kogu Poskade suurpere auväärne matroon.

Helve Poska oli väga loominguiline isiksus ja tasub siin tsiteerida, mida kirjutati ühe tema luulekogu ilmunisel Eestis: „Helve Poska, Haapsalus 1925. aastal sün-

dinud poetess, kes kooliteed käinud Haapsalus, Tallinnas ja Rootsis. 1944. aastal abiellus ta *iur.* kand. Jüri Poskaga (1919–1974) ning nende abielust sündis neli last. Helve Poska kirjanikuna luuletajana valdab suurepäraselt sone tipärja kirjutamise harukordset kunsti, mille näiteid võib leida ta kõigis luulevalimikes.”

Helve Poska on oma luulekogumikud avaldanud ka Eestis ja nii kuulus ta Eesti kirjanike liitu. Kui praegu me võime lugeda ülevaateid, millised kirjanikud olid sada aastat tagasi möllanud Hispaania gripi ohvrid (loetakse ka Franz Kafkat), siis ehk kunagi kirjutame meie, et 2020. aasta koroonakriisi ajal kaotas Eesti kirjanike liit epideemia ohvriks Helve Poska. Seda kirjutades tekkiski mõte, et oleme arvult küll väike rahvas, kuid olles praegu eriolukorra ajas väga hõivatud sellega, mis juhtub Eestis, pole meil eriti head ülevaadeid, kuidas läheb välismaal elavatel eestlastel.

Raske küsimus, aga võiksime teada sedagi, kui eestlased on selle uue epideemia ohvriks langenud kodumaast eemal. Täna langetame pea Helve Poska mälestuseks.

PEETER JÄRVELAID
Tallinna ülikooli professor

Helve Poska oli ka Haapsalu salili kudumise oskuse elushoidja Rootsis.

HINGETÖMBEAEG

Uus-Vainu mahe-talu kohaneb koroonakriisiga

Kuigi kulutulena üle kogu maailma levinud koroonaviirus on elu kenakesti pea peale keeranud, ei lase Uus-Vainu mahetalu pererahvas ennast sellest liialt häirida ja näeb uues olukorras hoopis uusi võimalusi.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Päeval, mil Uus-Vainu mahetalu peremehe Raido Raba ja perenaise Eneli Aruga juttu ajan, oleks nad pidanud hakkama Lõuna-Koreasse sõitma.

„Meil oli plaanis maaelu õppe-reis. Pidime külastama sealset mahetootjaid. Oleme varemgi sellistel maaelureisidel käinud – Rumeenias, Hispaanias, Islandil, kohtunud teravilja- ja loomakasvatajatega ja ka veinimõisa tööga. Aga nüüd me muidugi ei sõida kuhugi, puhkus jäi ära,” ütleb Aru.

Teine sarnane reis on Uus-Vainu talu rahval plaanitud sügiseks. „Aga ega nüüd ei teagi, kas on minnek või mitte,” ütleb Aru.

Kõigist koroonaviiruse põhjustatud muredest hoolimata pole ta minetanud huumorimeelt ega ka head tuju, kuigi elu on tulnud ümber korraldada oma jagu ja veel lahendust ootavad küsimused kõrguvad suures virnas, mis omakorda sorteerimist vajab.

Enne seda, kui koroonaviirus kõiges inimtegevust puudutas korrektureid tegi, oli Arul ja Rabal oma mahetalu tööde nimekiri pikem kui praegu. Kõike seda hallatakse läbi kahe ettevõtte: Uus-Vainu OÜ tegevusala on teraviljakasvatuse ja lihavede. Mõlemad on peremehe rida. Peale selle peab ta väikest puidutööstust.

Kõike pole mõtet ise teha

Perenaise põhitegevus Vainu Talu OÜ nime all oli kuni koroonasaabumiseni kartulite koorimine, tööstuslikes kogustes – masinatega. „See tegevus on tänaseks korralikult kokku kuivanud,” nendib Aru.

Uus-Vainu talu juurde ehitatud spetsiaalses tootmishoones pestud ja kooritud kartulid ja porgandid läksid söögiks kõikidele Haapsalu üldhariduskoolidele ning paljudele suurematele ja väiksematele söögikohtadele. „Mul oli 19 ostjat, praegu koorin kartuleid veel kahe jaoks. Varem koorisin ühes kuus viis tonni kartuleid. Viimasel ajal koorin nädalas sama koguse kui varem ühe päevaga,” toob Aru võrdluse.

Nüüd peab Aru plaani, mida hiljuti valminud tootmishoonega pihta hakata. „Just panime uue katuse ja soojustasime. Kuidagi nadi ju, kui see kõik nüüd tegevusetult seisma jääb. Tuleb mingi muu tegevus sellesse hoonesse leida, kui ka pärast suve kartulikoormise mahud tagasi ei tule,” mõtiskles Aru.

Ka OTTi talupoodi jääb Arul kaup – omakasvatatud kanade ja vuttide munad, mahl ja veel nipet-näpet – nüüd viimata, sest koroonaviirus sundis poeüksed koomale. Müümata oma talu kraam siiski ei jää, sest viirusest hoolimata ja suuresti ehk just trotsist ning soovist oma tervist toetada tahavad inimesed jätkuvalt kohalikku, tervislikku ja puhas toidukraami osta.

Kui OTTi talupood teatas, et pood on lahti vaid neljapäeviti mõned tunnid, jäeti digitaalsele uksele Facebooki nimekirja toidukaupa pakkuvatest talunikest – kes mida müüb ja kuidas ühendust saada. Veidi ootamatultki on Uus-Vainu talu toodang leidnud uusi ostjaid. Kuidas kaup kätte saada, lepatakse igaühega eraldi kokku.

„Kui esimesel kriisinädalal läks kartul väga hästi, siis nüüd ostetakse kõige rohkem mune,” seletab Aru.

„Tänu koroonale leiavad paljud tee tagasi juurde juurde – hakatakse jälle rohkem ise süüa kasvatama. Just alles hiljuti mu käest küsiti, kust saaks kanu osta – tahaks pidama hakata. Nii et mingis mõttes on praegu hea aeg, mis raputab inimesed maa peale – kõik asjad ei tule poest,” lisab ta.

„Ma võtan praegust perioodi kui võimalust võtta aeg maha ja kor-rastada oma mõtteid.”

Ta seletab juurde, et kogu toidulauda ei ürita ta oma jõududega siiski ära katta, sest päris kõike pole mõtet ise teha. „Näiteks leiba ja saia ma küpsetama ei hakka, sest selle peale pole mul lihtsalt soont,” ütleb Aru. Aga tomatid-kurgid ja muu taoline on enda tarbeks alati aianurgas olemas. „Ja natuke kartulit panen ikka maha ka. Puhtalt sellepärast, et see esimene värske kartul on lihtsalt nii hea, et sellest ma ei loobu.”

Aastaid on Uus-Vainu perenaine kasvatanud ka maasikaid, kuid nüüd teatab ta, et tuleb hakata peenraid otsast kärpima. „Mullu oligi minu jaoks väga mõtlemapanev aasta – kuidas, mismoodi ja millega üldse edasi tegeleda, sest kõike korraga ei jaksa,” tunnistab Aru. „Tööjõudu pole mitte kuskilt võtta. Kee-gi ei taha käsi mullaseks teha.”

Viimasel kahel aastal püüdis Aru oma lahmakas köögiviljaaias ise kõigega hakkama saada kuni selleni välja, et „rohis” järje peal püsimiseks trimmeriga sibulapeenraid, mida on Uus-Vainul omajagu, sest sibul kasvab

neil mail väga hästi. „Siis istusin maha ja mõtlesin, et ega see päris normaalne enam pole. Otsustasin köögivilja kasvatamist oluliselt vähendada, sealhulgas ka maasikaid. Iseenda füüsilise tervise heaks.”

Sel kevadel ei pane Aru maha ühtegi uut maasikataime. „Need, mis on, need on. Osa taimede aeg saab sügisel täis – need võtan üles,” selgitab ta.

Ega seesugune kärpimine talle rõõmu valmista. „See ongi olnud hästi keeruline, kui oled otsustanud mõne asjaga kõvasti koomale tõmmata ja pead ümber mõtlema, kuidas ja millega edasi minna. Kui konkreetset köögivilja pole kasvamas nii palju, et aasta ringi müüa, ongi asja kasumlikkus küsitav. Kui tahaks mahtu suurendada, peaks pal-kama lisatööjõudu, aga seda pole saada,” arutleb Aru.

Põllutööd ei taheta

Perenaine seletab, et maatao-dele leiab inimesi vaid lihtike-seks ajaks, mõni kaob süisa pärast ühte-kahte päeva. „Aga mul oleks vaja tööjõudu terveks hooajaks. Kogemus ütleb, et inimesed lihtsalt ei taha tervet suve päikse käes põllu peal tööd teha. Ka siis, kui muud tööd pole.”

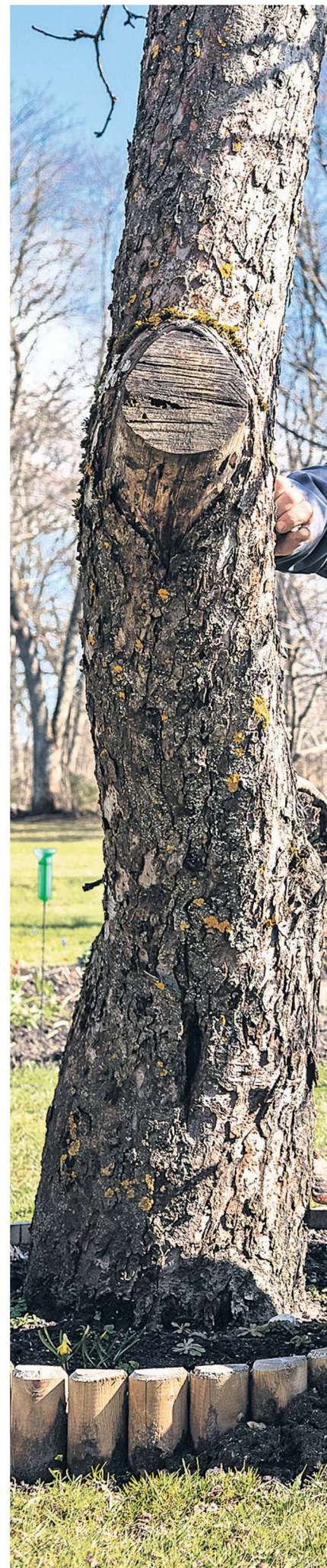
Nii püüabki Aru püsiva abi-jõuta hakkama saada.

Üsna iseseisvalt saavad hakka-ma näiteks õunapuud. Uus-Vai-nu õunaaed laiub kahel hektaril. Püüan ette kujutada, kui pal-ju puid sinna mahub. „325! Ja 42 pirnipuud ka,” teatab Aru. Osa õunapuid on noored ja korrali-kult vilja veel ei kannu. „Kui kõik puud ükskord kandma hakka-vad, siis seda saaki ikka on,” mu-heleb Aru rahulolevalt.

Õuntest tehakse mahla. „Eel-misel aastal oli saak väike, siis me ründasime teiste aedu, kes tahtsid õuntest lahti saada,” üt-leb Aru.

Mullu oli mahlateo tulemiks 3000 liitrit. Vähemalt esialgu lä-hebki kogu saak mahlaks. „Meil ei ole veel õunte üle talve pida-miseks säilitustingimusi, aga ole-me istutanud mitut sorti puid, nii et ehk hakkame kunagi ka söögiõuna pakkuma. Eks me peame selle peale mõtlema, mis meie õunamajandusest saab,” selgitab Aru.

Et Uus-Vainu talus nälga maj-ja ei tule, on siililegi selge, kuid talu on ühtlasi ka ettevõtte. „Su-vel on selle viiruse tõttu niikui-nii üks suur auk. Kui see on möö-das, siis vaatame, mis edasi saab. Meil on ju panga ees ka kohu-s-tusi. Majanduslikus mõttes mi-dagi väga hullu siiski ei tohiks juhtuda, sest talu põhiline sis-setulekuallikas on teravili,” sel-gitab Aru.

Eneli Aru ja Raido Raba võtavad praegu

Raido Rabal on külviplaanid tehtud – päeval pahupidi pööras, tuleb kaer.

Viljapõldudega majandav Rai-do Raba kinnitab, et koroonaviiruse pärast midagi külvamata ei jää. „Ega ma nüüd selle viiruse pärast midagi teistmoodi küll tegema ei hakka. Just vaatasin kaarte, mida ja kuhu külvata, ko-

gu sülle kukkunud vabast ajast kõik, mis võtta annab, sest ega see lõpmatuseni kesta.

3 x LEMMI KANN

sellele põllule, mille traktor sel kolma-

Homer Simpson käib hommikust õhtuni Eneli Arul kannul ja õpib, kuidas ennast ühes mahetalus üleval pidada tuleb.

he hakkame pihta ka,” teatab ta. Põllumaad, mis vilja alla läheb, on kokku 500 hektarit.

Mis tulemusega saak sel aastal tuluks konverteerub, on Raba sõnul keeruline ennustada, sest ega keegi oska veel öelda, mis vil-

jahindadega toimuma hakkab: „See paistab sügisel.”

Aga puidutöödega on Raba sõnul nüüdseks „rahu majas”. „Seisab. Ega praegu ju väga midagi ei osteta. Talu tarbeks ikka tööd on, sellega hoian puidutöö-

koda üleval, ja mingeid seni populaarsemaid tooteid teeme ette ka, aga eelmise kevadega võrreldes on müügis ikka tükk tühjust,” selgitab Raba.

Enne koroonaaega oli tööde nimekiri pikk ja kirju, alustades

Homer Simpson lisab elule värvi

Uus-Vainu talupere kõige värskem liige on viiekuune Homer Simpson, koduselt Homie.

„Hull aeg! Tal just vahetusid hambad!” naerab Aru.

Homer Simpson on Welsh springerspanjel ning käitub oma eale ja tõule vastavalt – on kohutavalt uudishimulik, lustlik ja energiline. Aru jõudis temaga alustada ka kutsikakoolis käimist. „Esimene tund oli küll selline, et minu käsud ja keelud teda absoluutselt ei huvitanud,” naerab Aru.

Siingi tuli koroonaaega vahele ja tõmbas planeeritud kasvatusmeetmetele vee peale. Nüüd tuleb perel üliaktiivse koeralapse kasvatamisega iseenese tarkusest hakkama saada, aga kogemust on, sest Homer pole Uus-Vainul esimene koer. „Eks me õpime ja kasvame koos,” ütleb Aru.

vanade esemete restaureerimisest kuni tellimuste alusel kõikvõimalike asjade valmistamiseni, võtmehoidjatest mööblini.

Kui tööriindel pole just parimad ajad, on Raba jaoks suureks hingekosutuseks see, et lõpuks ometi on täitumas üks tema suur unistus – oma saun. „See on olnud üks selline lõputuna tunduv projekt, mis kunagi päris valmis ei saa, aga nii valmis ta on, et sauna saab,” teatab Raba rahulolevalt. „See on, jah, midagi minu hinge. Perenaise hingele alles tuleb – kümb-lustunn,” lisab Raba.

Kriisiaeg on luksus

Kogu selle arutluse peale kostab Aru, et teisalt on tal koroonaaegsaabumise üle väga hea meel. „Koroonaaeg tõmbas mind sellelt rattalt maha. Kui elu koosneb ainult kalendärmärkimisega näpuga järje ajamises, mis ja kus teha on vaja, ega see päris õige asi ikka ei ole,” tunnistab ta.

Nüüd on aega, et rahulikult oma tegevused läbi ja ette mõelda ning pole ka sundi kiireid otsuseid teha.

Mis on need asjad, milleks ta nüüd lõpuks aega sai võtta?

„Ahjaa! Ma võtsin ette kaks raamatut, ja uskumatu – ühe lugesin juba läbi!” teatab ta siis rõõmsalt. Vahelduseks pole tegu erialase kirjanduse, vaid täisverelise naistekaga. „Viimati oli mul mahti raamatut lugeda kaks aastat tagasi, kui käisime Korful – siis lugesin lennukis Sofi Ok-sast. See raamat seisab mul siiani riulil, lõpuni läbi lugemata. Lihtsalt pole sellist aega olnud,” ütleb Aru.

Aru tunnistab, et päris jube on seda isegi välja öelda, aga koroonaviirus andis talle võimaluse puhata.

„Ma võtan praegust perioodi kui võimalust võtta aeg maha ja korrastada oma mõtteid. Ma olen juba peaaegu aasta tundnud, et ei saa samamoodi enam inertsist edasi minna. Nüüd tuli väline jõud vahele ja võttis mul hoo maha,” räägib Aru.

Ehk käiski elu kogu maailmas juba liiga kiirelt ja omasoodu, et vajas hädapidurdust?

„Ma väga loodan, et elule hakatakse vaatama teisiti kui seni. Ehk kerkivad esimesele kohale teised väärtused peale raha ja kiiruse?” mõtiskleb Aru.

Kui küsin, kas tal on sama päeva õhtuks mingeid plaane tehtud, raputab naine pead.

„Ei-ei! Ma ei tahagi praegu mitte midagi plaanida! Ma lihtsalt teen seda, mida on jooksvalt vaja teha. Vaatan oma kalendärmärkimikku ja see on tühi. See on minu jaoks puhas luksus,” tunnistab Aru.

Käsi mullas

94. osa

AIDI VALLIK
hobiaednik

Kui mõelda kasvuhoonetest

Vahel mõtlen, et võiks lasta ehitada endale korralikul vundamendil tugeva puit- või vähemalt tugevast valuterasest karkassiga kasvuhoone. Eriti mõtlesin selle peale läinud sügisel, kuulsusriikka oktoobritormi järel, kui tuul minu tomatimaja metallkarkassi kaheksaks suutis väänata ja polükarbonaatplaadid paarile hektarile laiali pillutada.

Mõtlesin jah, et vaat kus vanasti tehti sügavale kivivundamendile, ei pääsenud selle alt sisse ei mutt ega rott, ja mis siis, et laste poolt iga paari aasta tagant mõni klaas puruks löödi, karkass elas see-eest üle mitu põlvkonda. Ei lõhkunud sellist kasvuhoonet talvine lumi ega sügisene torm, või vähemalt oli oskajal mehel paari purunenud klaasi lihtne vahetada. Ja need kasvuhooned olid nii suured, et kui vanaemal sihuke oli, siis jagus sealt umbes kõigi tema kuue lapse ja kahesteistkümnepärase lapse peredele.

Ja minul siin nelikümmend aastat hiljem, näe, sihuke plastist kõkats, mis kuus aastat seisab, aga siis saab korra kõvemast tuult ja on käkrus, nagu oleks autoga otsa sõidetud.

Ainus lohutus, et aluse küljes oli see jätkuvalt kinni, mitte ei lennanud kogu täiega lepinkusse, nagu ka vahel pärast suuremaid tuuli sotsiaalmeedias fotodel näha võib. See juhtub tänapäevaste kergkasvuhoonetega nimelt siis, kui usaldada tooteinfo seda osa, mis ütleb, et kasvuhoone ankurdatakse otse maapinda kaasas olevate 20 cm pikkuste metallvaidadega. Ma ei soovitaks tõesti kellelgi seda teha, sest tooteinfo ja kasutusjuhendis on kirjas teooria, aga see, milliga kasvuhoone tegelikult silmitsi peab seisma, on praktika, ning fakt on, et kõik vähegi korralikumad kasvuhooned on ringilennutamise jaoks liiga kallid.

Igatahes – et polükarbonaadist kasvuhoone esimese suurema tuulega lendu ei läheks, ei tohi uskuda koostejuhendit, mis ütleb, et ainult vaiade maasse tagumistest piisab. Ei piisa. Piisab sellest, kui teha kasvuhoonele fibroplokkidest või tellistest või lihtsalt valatud vundament ja kinnitada kasvuhoone alusraam võimalikult paljudest kohtadest selle vundamendi külge. Ühe kasvuhoone tegime nii. See oli väike ka, lihtne oli valada. Aga järgmise jaoks ostime 5 x 10 cm immutatud prussi ja tegime sellest kasvuhoonele alusraami, mille omakorda raiusime kuvalda abil nelja 50sentimeetrise jalaga maasse kinni. Selle külge oli ülimugav kasvuhoone enda metallalusraami kinni kruvida umbes 10 cm vahedega – ja see töötas, sest oktoobritorm ei olnud kasvukat raami küljest lahti saanud. See immutatud prussist alusraam on mul kestnud nüüd seitse kevadet ja on täitsa vinks-vonks tugev veel, ainult et kindluse mõttes me vist ikka vahetame selle uue kasvuhoone jaoks siiski välja. Sest seda, et ta mul niimoodi ka järgmised seitse aastat kestaks, ma nagu hästi ei usu. Ilmselt läheb ikka veidi varem mädanema.

Mis kasvuhoone juures inimene veel võiks läbi mõelda, on see väga oluline asi, mida ja kuidas kavatseb ta oma kasvuhoones kasvatama hakata. Kui on plaanis vaid potid-kasvukotid, siis võib jumala rahu oma kasvuhoone seest kasvõi ära sillutada, et ilus vaadata oleks ja rohima ei peaks. Kui plaanis vaid redis-salat-paprika, siis ehk kõlbab teha tõstetud peenar pinnasekangale. Aga kui plaanis on tomatid ja kurgid, siis minu kogemuse põhjal on siiski kõige parem tagada neile kasvuhoo-nes korralik maaühendus. See tähendab, et me ei saa maapinda peenra all kangaste või põrandavaluga ära isoleerida, sest meie enda huvides on, et tomat saaks oma juured ajada väga sügavale maasse, et vajada võimalikult vähem lisakastmist ja olla võimalikult vähem ohustatud taimehaiguste poolt.

Kui aluspinnas on juurumbrohtu täis, siis paraku peab pihku sülitama ja kaevama hakkama. Aga kui püstitame kasvuhoone korralikule hooldatud murukamarale, siis piisab täiesti, kui katame selle peenarde alused mitmekordse ajalehepaberiga ja kärutame mujalt mulla selle peale. Küll tomatijuured selle ajalehepaberiga ise suve jooksul hakkama saavad.

Muide, kasvuhoone ostmisel peaks kindlasti tähelepanu pöörata sellele, kuidas konkreetse mudeli juures on tagatud ventilatsioon. Katuselugid on ideaalne. Kuid töötab ka kahe ukse süsteem – niivõrd-kuivõrd. Kahjuks ei pruugi sellega kaasnev tuuletõmbus näiteks kurkidele meeldida. Parema kombinatsioon oleks üks pluss tagaseinas kõrgemal asuv õhutussluuk.

Mis veel? Päike! Kasvuhoone peaks olema päikese käes suurema osa päevast – et taimede saagikanne ei hilineks ja viljad tuleksid magusad. Aga kes seda ei teaks?!

Lehm Ljudmilla lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

NÕID EPP

KAS OLED MÕELNUD, ET VÕIB
KUSKIL MAAILMAS OLEMAS OLLA
SIISKI ÜKS PÄRIS NÕID?
JA SUL TÄIESTI ÕIGUS ON, JAA!
TA TÄIESTI ELAB JA ON
MEIE TOREDAS TÄNAVAS!
JA VEEL VÕIN MA ÕELDA SUL, ET
TEGELIKULT TA NIMI ON EPP.
JA TEGELIKULT TA POLE
ÜLDSEGI VANA VÕI KOLE,
VAID ON HOOPIS LÕBUS JA TORE!

TEMA MAJA ON KÜLL ISEVÄRKI.
SEAL ON PÕNEVAT NÕIAVÄRKI –
NURGAS PÖÖRLEB TAL KOOLJALUU,
NAERU KÕMISTAB AHJUSUU,
JA LEMMIKLOOMAKS TAL ON
INIMKEELT RÄÄKIV KÄRNKONN.
JA AIAS KÕIK TAIMED ON RAVIM- VÕI MÜRGI-
NII ET PAREM ÄRA SEAL MIDAGI TORGI.

ÄKKI LÄHMEGI TALLE KORD KÜLLA?
KAS SA MUIDU TAHAKSID TULLA?
SEST ÜLE KÕIGE NÕID EPP
ARMASTAB KÜLALISI,
OLGU NAD SUURED VÕI PISI-PISID!
SEST SIIS TA SAAB NÄIDATA, ET TA ON NÕID,
JA KUI TARK TA VEEL ON JA MIS TA KÕIK VÕIB.
MEIL NAABRITEL VAHEL ON TUNNE,
ÄKKI ON TA MEID NÕIDUNUD UNNE,
KUS ME ELAME SELLES TÄNAVAS,
MIS ON RÕÕMUST JA IMEDEST SÄRAMAS?

LASTESUDOKU

		2	6		
	5			2	
1					5
5					2
	1			4	
		6	5		

SUDOKU

		7		5		1		
1			4		3			6
	6						8	
	9		3	4	2		7	
	1		5	9	8		2	
	4						3	
6			7		4			9
		9		2		5		

PIKA VAHEMAA TAGA ASUV		JÕGI VENEMAAL	SUITSU-SOOM	PALLAA-DIUM	URAAAN	PIIMA-ORGAN	TEAT TUGIPOST	TULEMUS-TETA	ARSTITÄHT	HOIUKOHT	ILMAKAAR	MITTE-, EBA-	P NAABER	VENEMAA ISO-KOOD	HÕIGE	EESTI END NÄITLEJA, KOOMIK (EESN + N)	PRANTSUSE KIRJANIK									
ARVUTI										EESTI NÄITLEJA, LAVASTAJA																
SEMIIDI RAHVA LIGE LÕUNA-MESOPOTAA-MIAS (AJ)					SÜNTEES-KIUDAIN								PRAGU, VAOKE													
UKRAINA GRIVNA					ÕPILASE PALK								VERETOMP, HÜÜVIS													
					PEATEEST HARGNEV TEE 2.							TSENTNER				MISTER										
												VÄIKSEM					RÄNI									
GRAMM		ALEVIK VILJANDI-MAAL									SUUTE-KORRALDUS					KUKKEL										
		PÜSSIPÄRA									OKULIST					USBEDI LUULETAJA										
EUROOPA LIIT			INDIUM			PRANTSUSE KIRJANIK				JUUDI RAHVUSLUS								SÖÖR (INGL K)	... MARIS (MERE TÄHT, LD K)	NAISENIMI	KONTROLL	LIIKLUS-EESKIRI	LIITER	KEVADKUU		
1. JA 2. VOKAAL			ENSV (INGL K)			EESTI END MOOBLUTOOT-JA (LÜH)				ÜKS BANTU KEELI																
KÜTTEPUUDE HOIDLA				TELEKANAL				KAUPLUSE-KETT								MÄRSS (MURDES)										
				IGAKUINE TÖÖTASU				VENE K EESSÕNA								KERGEISTI PURUNEV				UHTMINE						
																								FOSFOR		
																								HOOP		
JÄRV VALGAMAAL					MILLAL				PIIMAEMA				VANEMATE-TA LAPS				EESTI END PANGAJUHT						TRÜKK			
					LÜHISÕNUM				MISTRESS				ALEVIK HARJUMAAL				KAELA-EHTED						KUSKILT			
T NAABER		PUNAKAS-PRUUN					NAISENIMI					SABAGA TANU (ETN)						LÖHNAV AIAILUTAIM								
		NAERU-LAGIN					PEENIKE KORTS					ÕHUKE KAUSTIK						MÕISTMA								
ROODIUM			POST MERIDIEM			POLITSEINIK VENEMAAL (AJ)									TOLLES KOHAS					KÜLA KAU-KAASIAS						
			VEE JA HAP-NIKU ÜHEND			PIIRITS									KÕHT					NÕREJUHTIMISTORU						
SUU LAHTI								MEHENIMI						EESTI LAVASTAJA (IN + NIMI)									K NAABER			
HAAVA JÄLG								RE-BEMOLL						MEREMÄRK									MITTE KUNAGI			
KETT					ERALDI, LAHTI					SEAL-HULGAS			VAJAKA						...NÕU (RETORT)					SEE TÄHENDAB		
					EESTI VABARIIK					STRONT-SIUM			SAMUTI						AJUTINE							
KEERUKAS						TEAT KOGUMIK											SUURE-MAHULINE									
						UMBES											MEETER									
LEHEKUJU				KOBAKÄPP							ALEVIK RAPLAMAAL						TEAVITAVA TEKSTIGA TAHVEL HOONEL									

Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt.
Eelmise nädala vastus: mõista, mõista, kes see on? – Fotol oli Urmas Sukles.

Õigesti vastanute vahel loosime välja Lääne Elu meeneid. Ristsõna lahendust ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu.

E 20. aprill

06.55 Terevisioon **09.05** Rannahotell **09.55** Terevisioon **12.00** Aktuaalne kaamera **12.30** Maahommik **13.15** Kuidas kuningas kuu peale kippus **14.15** Tähelaev. Mikk Targo **15.25** Uue aja asjad **15.40** Windsor kuningakoda **16.30** Arktikast Antarktikasse **17.00** Aktuaalne kaamera **17.05** Önne 13 **17.40** Rannahotell **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.00** EnsV **20.30** Osoon **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.35** Esimene stuudio **22.00** Välisilm **24.22.25** Elagu saatat! **00.00** Ringvaade **01.00** Arktikast Antarktikasse **01.29** ERR.ee uudised

06.00 Chicago tuletõrje **07.00** Alvin ja koopaoravad **07.15** Robotpoiss **07.35** Sherazade seiklused **15.08.05** Tere tulemast Wayne'i **08.30** Reporter **09.30** Öhtul **10.00** Dr House **11.00** Chicago tuletõrje **12.00** Gordon Ramsay põrgulikud köögid **13.00** Tallinna panoraa **14.00** Tüdruk nimega Elif **15.00** Vana silla saladus **16.00** Betty New Yorgis **17.00** Hingesugulased **18.00** Gordon Ramsay põrguse-se tagasi **19.00** Reporter **20.00** Kuuluurija **21.00** Öhtul **21.30** Hüppaja **01.05** Ehitamel **01.30** Öhtu parimad palad **02.15** Heeringas Veenuse öäl – Merle Palmiste eri **02.40** Heeringas Veenuse öäl **03.05** Reporter **03.55** Tüvikesed **04.20** Tüvikesed **04.45** Tüvikesed **05.10** Dr House

06.15 Rüütelprintsess Nella **06.40** Beyblade'i maailm **07.05** MASHA AND the BEAR **07.15** Jänku–Juss **07.20** Kuidas taltsutada lohet **07.45** Beyblade'i maailm **08.10** Tallinna uudised **08.35** Seitsmesed: Duubel **09.05** Kättemaksukontor **10.10** Kirgede torm **11.30** Vaprad ja ilusad **12.00** Minu köök on parim **13.05** Maskis laulja **15.55** Võimalik vaid Venemaal **16.30** Vaprad ja ilusad **16.55** Kirgede torm **17.55** Kättemaksukontor **19.00** Seitsmesed uudised **19.30** Seitsmesed: Duubel **20.00** LASER **21.00** Surmasuust pääsenud **22.00** Deadpool **00.10** Sherlock New Yorgis Klouni kroon, pruun voor **01.05** ROSEWOOD. Muinasjutud ja jäätunud tõed **02.00** LASER **02.55** Surmasuust pääsenud **03.50** Võimalik vaid Venemaal **04.30** Seitsmesed uudised **04.55** Seitsmesed: Duubel

07.00 Prit ja Präaks **07.10** Džungliässad **07.20** Väike printsess **07.30** Mis? Miks? Kuidas? **07.40** Benija Holly väike kuningriik **07.50** Tipptiivad **08.00** Riiklikud loomad **08.05** Pörsas Peppa **08.10** Pörsas Peppa **08.15** Pipi, Pupu ja Rosmary **08.25** Oravametsa lood **08.30** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **08.50** Maša ja karu **09.00** Väikelinna detektiivid ja Valge Daami saladus **10.25** Ringvaade **11.25** ENSV **11.55** Hommik Anuga **13.10** Heureka **13.40** Suured kassid **14.30** Maahommiku lood **14.45** Roosiku Südames **14.45** Kohtume Pariisis **15.10** NOVA **15.25** Piip ja Tuut köögis **15.45** Karbist välja! **15.55** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **16.15** Tipptiivad **16.30** Prit ja Präaks **16.40** Džungliässad **16.50** Väike printsess **17.00** Beni ja Holly väike kuningriik **17.15** Ollie ja Kuu **17.25** Härra Jänes **17.30** Tipptiivad **17.40** Mesitaru Piknik **17.45** Pörsas Peppa **17.50** Wissper **18.00** Lastetuba **18.20** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.45** NOVA **19.00** Kohtume Pariisis. Möistatustlik võrstitar **19.25** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.35** ENSV **20.05** Elu alpool nulli **20.50** Leiutades Eestit **21.00** 4x4. Kaukaasia **21.30** Plekktrumm **22.15** Ehh, uhhuduur **22.45** Jah, härra peaminister **23.15** Filmiklubi **23.20** Moodsad ajad **00.49** ERR.ee uudised

T 21. aprill

06.55 Terevisioon **09.05** Rannahotell **09.55** Terevisioon **12.00** Aktuaalne kaamera **12.30** Hommik Anuga **13.45** Osoon **14.15** Esimene stuudio **14.40** Välisilm **15.10** Reisile minuga **15.40** Isa Brown **16.30** Eesti lipp ümber Kuuba **17.00** Aktuaalne kaamera **17.05** Önne 13 **17.40** Rannahotell **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.00** Suud puhtaks **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.35** Esimene stuudio **22.05** Lahku **23.00** Plekktrumm **23.45** Ringvaade **00.40** Eesti lipp ümber Kuuba **01.13** ERR.ee uudised

06.00 Chicago tuletõrje **07.00** Alvin ja koopaoravad **07.15** Robotpoiss **07.35** Sherazade seiklused **08.05** Tere tulemast Wayne'i **08.30** Reporter **09.30** Öhtul **10.00** Dr House **11.00** Chicago tuletõrje **12.00** Gordon Ramsay põrguse-se tagasi **13.00** Kuuluurija **14.00** Tüdruk nimega Elif **15.00** Vana silla saladus **16.00** Betty New Yorgis **17.00** Hingesugulased **18.00** Gordon Ramsay põrguse-se tagasi **19.00** Reporter **20.00** Roaldi retked **21.00** Öhtul **21.30** Krimi **22.00** Assassin's Creed **00.10** Olümpiamängude teejuht **00.40** Olümpiamängude teejuht **01.10** Süvähava **02.00** Rooli võim **02.25** Krimi **02.50** Reporter **03.40** Tüvikesed **04.10** Tüvikesed **04.35** Tüvikesed **05.10** Dr House

05.25 Kirgede torm **06.15** Rüütelprintsess Nella **06.40** Beyblade'i maailm **07.05** MASHA AND the BEAR **07.15** Jänku–Juss **07.20** Kuidas taltsutada lohet **07.45** Beyblade'i maailm **08.10** Tallinna uudised **08.35** Seitsmesed: Duubel **09.05** Kättemaksukontor **10.10** Kirgede torm **11.30** Vaprad ja ilusad **12.00** Minu köök on parim **13.05** LASER **14.05** Surmasuust pääsenud **15.05** Võimalik vaid Venemaal **15.30** Isabel **16.30** Vaprad ja ilusad **16.55** Kirgede torm **17.55** Kättemaksukontor **19.00** Seitsmesed uudised **19.30** Seitsmesed: Duubel **20.00** Sotid selgeks! **20.30** Suletud uste taga **21.30** Padjaklubi **22.30** Riskikuller. Täiskäigul edasi **00.30** Sherlock New Yorgis **01.25** Suletud uste taga **02.25** Padjaklubi **03.20** Sotid selgeks! **03.50** Võimalik vaid Venemaal **04.30** Seitsmesed uudised **04.55** Seitsmesed: Duubel

07.00 Prit ja Präaks **07.10** Džungliässad **07.20** Väike printsess **07.30** Wissper **07.40** Beni ja Holly väike kuningriik **07.50** Tipptiivad **08.05** Pörsas Peppa **08.10** Lastetuba **08.30** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **08.50** Mesitaru **09.00** Haldjarahvas **10.15** Ringvaade **11.15** ENSV **11.45** 25 aastat Eesti iseseisvuse taastamisest **12.05** Uue aja asjad **12.20** Materjalide salajane maailm **13.10** Heureka **13.40** Suured kassid **14.35** Osoon **14.45** Kohtume Pariisis **15.10** NOVA **15.25** Piip ja Tuut köögis **15.50** Karbist välja! **15.55** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **16.15** Beni ja Holly väike kuningriik **16.30** Prit ja Präaks **16.40** Džungliässad **16.50** Väike printsess **17.00** Beni ja Holly väike kuningriik **17.15** Ollie ja Kuu **17.30** Oktonaudid **17.40** Mesitaru **17.45** Pörsas Peppa **17.50** Mustrikud **18.00** Lammass Shaun **18.05** Kollikool Ma tahan nukuinimest! **18.15** Wissper **18.20** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.45** NOVA **19.00** Kohtume Pariisis. Möistatustlik võrstitar **19.25** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.35** ENSV **20.05** Eestimaa on ju nii väike **20.05** Pärilise salajane elu **20.30** Osoon **21.00** 4x4. Kaukaasia **21.30** Väikesed saksid **22.25** Kontrolli alt väljas. Kes uputas Kurski? **23.20** Sild **00.24** ERR.ee uudised

K 22. aprill

06.55 Terevisioon **09.05** Rannahotell **09.55** Terevisioon **12.00** Aktuaalne kaamera **12.30** Prillitoos **13.25** Tähenamisi **13.30** Tähelaev. Mart Laar **14.40** Esimene stuudio **15.10** Disko ja tuumasõda **16.30** Eesti lipp ümber Kuuba **17.00** Aktuaalne kaamera **17.05** Önne 13 **17.40** Rannahotell **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.00** Minu ETV **20.05** Pealtnägija **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.35** Esimene stuudio **22.05** Urmas Ott. One Man Show **00.05** EnsV **00.35** Ringvaade **01.35** Eesti lipp ümber Kuuba **02.08** ERR.ee uudised

06.00 Chicago tuletõrje **07.00** Alvin ja koopaoravad **07.15** Robotpoiss **07.35** Sherazade seiklused **08.05** Tere tulemast Wayne'i **08.30** Reporter **09.30** Öhtul **10.00** Dr House **11.00** Chicago tuletõrje **12.00** Gordon Ramsay põrguse-se tagasi **13.00** Kuuluurija **14.00** Tüdruk nimega Elif **15.00** Vana silla saladus **16.00** Betty New Yorgis **17.00** Hingesugulased **18.00** Gordon Ramsay põrgulikud köögid **19.00** Reporter **20.00** Karvased kosilased **20.30** Robert Rooli pörsapöli **21.00** Öhtul **21.30** Pilvede all **22.30** Doktor Murphy **23.25** Lõbutüdruk Bruna **00.20** Sekis saatis mu EMOsse **01.15** NCIS **02.05** Doktor Murphy **02.50** Reporter **03.40** Tüvikesed **04.10** Tüvikesed **04.35** Tüvikesed **05.10** Dr House

05.25 Kirgede torm **06.15** Rüütelprintsess Nella **06.40** Beyblade'i maailm **07.05** MASHA AND the BEAR **07.15** Jänku–Juss **07.20** Kuidas taltsutada lohet **07.45** Beyblade'i maailm **08.10** Tallinna uudised **08.35** Seitsmesed: Duubel **09.05** Kättemaksukontor **10.10** Kirgede torm **11.30** Vaprad ja ilusad **12.00** Minu köök on parim **13.05** Suletud uste taga **14.05** Padjaklubi **15.05** Võimalik vaid Venemaal **15.30** Isabel **16.30** Vaprad ja ilusad **16.55** Kirgede torm **17.55** Kättemaksukontor **19.00** Seitsmesed uudised **19.30** Seitsmesed: Duubel **20.00** BETTER THAN NEIGHBOURSP'20 **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Suur lotokolmapäev: Roosi-de sõda **22.30** Tallinna kodanikud **23.35** Legendid **00.25** Sherlock New Yorgis **01.25** BETTER THAN NEIGHBOURSP'20 **02.25** Võimalik vaid Venemaal **02.55** Suur lotokolmapäev: Roosi-de sõda **03.50** Võimalik vaid Venemaal **04.30** Seitsmesed uudised **04.55** Seitsmesed: Duubel

07.00 Prit ja Präaks **07.10** Džungliässad **07.20** Väike printsess **07.30** Lammass Shaun **07.40** Beni ja Holly väike kuningriik **07.50** Oktonaudid **08.05** Pörsas Peppa **08.10** Wissper **08.20** Kollikool **08.30** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **08.50** Mesitaru **09.00** Pilvepoiss **10.15** Ringvaade **11.15** ENSV **11.45** Vana aja asjad **12.00** Riigikogu infotund **14.00** Heureka **14.30** Maahommiku lood **14.45** Kohtume Pariisis **15.10** NOVA **15.25** Piip ja Tuut köögis **15.45** Karbist välja! **15.55** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **16.15** Beni ja Holly väike kuningriik **16.30** Prit ja Präaks **16.40** Džungliässad **16.50** Väike printsess **17.00** Beni ja Holly väike kuningriik **17.15** Kasper ja Emma uued lood **17.25** Härra Jänes **17.30** Oktonaudid **17.40** Mesitaru **17.50** Kolme kassi lood **17.55** Pörsas Peppa **18.00** Kui ma oleksin loom **18.05** Kollikool **18.15** Pipi, Pupu ja Rosmary **18.20** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.45** NOVA **19.00** Kohtume Pariisis **19.25** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.35** ENSV **20.05** 4x4. Kaukaasia **21.30** Ahvid **23.10** Brigitte Bardot' võitlus loomade nimel **00.05** Deepwater Horizons jätli **00.58** ERR.ee uudised

N 23. aprill

06.55 Terevisioon **09.05** Rannahotell **09.55** Terevisioon **12.00** Aktuaalne kaamera **12.30** Pealtnägija **13.20** 11 000 aastat hiljem **14.05** Esimene stuudio **14.35** Suud puhtaks **15.35** Rakett **69** **16.05** Meie inimesed **16.30** Eesti lipp ümber Kuuba **17.00** Aktuaalne kaamera **17.05** Önne 13 **17.40** Rannahotell **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.00** OP **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.35** Esimene stuudio **22.05** Anname au! **22.50** Raudse ees-riide jumalused **23.20** Ringvaade **00.20** Eesti lipp ümber Kuuba **00.52** ERR.ee uudised

06.00 Chicago tuletõrje **07.00** Alvin ja koopaoravad **07.15** Robotpoiss **07.35** Sherazade seiklused **08.05** Tere tulemast Wayne'i **08.30** Reporter **09.30** Öhtul **10.00** Dr House **11.00** Chicago tuletõrje **12.00** Gordon Ramsay põrgulikud köögid **13.00** Pilvede all **14.00** Tüdruk nimega Elif **15.00** Vana silla saladus **16.00** Betty New Yorgis **17.00** Hingesugulased **18.00** Gordon Ramsay põrgulikud köögid **19.00** Reporter **20.00** Kodutunne **21.00** Öhtul **21.30** Sekis ja linn **00.30** Killuke kaost **02.25** Lõbutüdruk Bruna **03.10** Reporter **04.00** Tüvikesed Bensiinijaam **04.25** Tüvikesed **04.50** Tüvikesed **05.15** Dr House

05.25 Kirgede torm **06.15** Rüütelprintsess Nella **06.40** Beyblade'i maailm **07.05** MASHA AND the BEAR **07.15** Jänku–Juss **07.20** Kuidas taltsutada lohet **07.45** Beyblade'i maailm **08.10** Tallinna uudised **08.35** Seitsmesed: Duubel **09.05** Kättemaksukontor **10.10** Kirgede torm **11.30** Vaprad ja ilusad **12.00** Minu köök on parim **13.05** Suur lotokolmapäev: Roosi-de sõda **14.05** BETTER THAN NEIGHBOURSP'20 **15.30** Isabel **16.30** Vaprad ja ilusad **16.55** Kirgede torm **17.55** Kättemaksukontor **19.00** Seitsmesed uudised **19.30** Seitsmesed: Duubel **20.00** Rannamaja: raju reede **20.30** Kaks kanget Jaapanis **21.30** REVENGE OFFICE **22.35** LARA CROFT TOMB RAIDER: CRADLE OF LIFE **01.05** Sherlock New Yorgis **02.00** Kurjuse kannul: juhtumid võõrsil **02.50** Kaks kanget Jaapanis **03.45** Rannamaja: raju reede **03.50** Võimalik vaid Venemaal **04.30** Seitsmesed uudised **04.55** Seitsmesed: Duubel

07.00 Prit ja Präaks **07.10** Džungliässad **07.20** Väike printsess **07.30** Pipi, Pupu ja Rosmary **07.40** Benija Holly väike kuningriik **07.50** Oktonaudid **08.00** Pörsas Peppa **08.05** Härra Jänes **08.10** Kui ma oleksin loom **08.15** Kollikool **08.25** Oravametsa lood **08.30** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **08.50** Mesitaru **09.00** Röövlirahnu Martin **10.15** Ringvaade **11.15** ENSV **11.45** Rännud Kersnaga **12.20** Materjalide salajane maailm **13.10** Heureka **13.40** Elevandipere ja mina **14.35** Leiutades Eestit **14.45** Kohtume Pariisis **15.10** NOVA **15.25** Piip ja Tuut köögis **15.45** Karbist välja! **15.55** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **16.15** Beni ja Holly väike kuningriik **16.30** Merekaru Pätsu **16.40** Džungliässad **16.50** Väike printsess **17.05** Beni ja Holly väike kuningriik **17.15** Pörsas Peppa **17.20** Piraaditar ja Capitano **17.30** Oktonaudid **17.40** Mesitaru **17.50** Piip ja Tuut hoiavad Eesti lippu kõrgel **18.00** Lastetuba **18.10** Mängime arsti! **18.15** Pipi, Pupu ja Rosmary **18.20** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.45** NOVA **19.00** Kohtume Pariisis **19.25** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.35** ENSV **20.05** Toidu evolutsioon **21.00** 4x4. Kaukaasia **21.30** Minu geniaalne sõbranna **23.30** Väikesed saksid **00.32** ERR.ee uudised

R 24. aprill

06.55 Terevisioon **09.05** Rannahotell **09.55** Terevisioon **12.00** Aktuaalne kaamera **12.30** Arabella, mereröövlit tütar **13.45** OP **14.45** Wikmani poisid **15.30** Esimene stuudio **16.00** Autoportree **16.30** Eesti lipp ümber Kuuba **17.00** Aktuaalne kaamera **17.05** Önne 13 **17.40** Rannahotell **18.30** Aktuaalne kaamera **19.00** Ringvaade **20.00** Mis teie kodus uudist? **21.00** Aktuaalne kaamera. Ilm **21.35** Noor inspektor **23.05** Pealtnägija **23.50** Ringvaade **00.50** Eesti lipp ümber Kuuba **01.22** ERR.ee uudised

06.00 Chicago tuletõrje **07.00** Alvin ja koopaoravad **07.15** Robotpoiss **07.35** Sherazade seiklused **08.05** Tere tulemast Wayne'i **08.30** Reporter **09.30** Öhtul **10.00** Dr House **11.00** Chicago tuletõrje **12.00** Gordon Ramsay põrgulikud köögid **13.00** Kodutunne **14.00** Tüdruk nimega Elif **15.00** Vana silla saladus **16.00** Betty New Yorgis **17.00** Hingesugulased **18.00** Gordon Ramsay põrgulikud köögid **19.00** Reporter **20.00** Seksivideo õppetunnid **21.00** Öhtul **21.30** Bridget Jonesi beebi **00.00** Nurfjatu nimekirj **01.50** Küladetektiivid **02.35** Robert Rooli pörsapöli **03.00** Reporter **03.50** Tüvikesed **04.15** Tüvikesed **04.40** Tüvikesed **05.05** Tüvikesed **05.30** Dr House

05.25 Kirgede torm **06.15** Rüütelprintsess Nella **06.40** Beyblade'i maailm **07.05** MASHA AND the BEAR **2** **07.15** Jänku–Juss **07.20** Kuidas taltsutada lohet **07.45** Beyblade'i maailm **08.10** Tallinna uudised **08.35** Seitsmesed: Duubel **09.05** Kättemaksukontor **10.10** Kirgede torm **11.30** Vaprad ja ilusad **12.00** Minu köök on parim **13.05** REVENGE OFFICE **14.05** Kaks kanget Jaapanis **15.05** Võimalik vaid Venemaal **15.30** Isabel **16.30** Vaprad ja ilusad **16.55** Kirgede torm **17.55** Kättemaksukontor **19.00** Seitsmesed uudised **214** **19.30** Seitsmesed: Duubel **20.00** Joel Ostrati suur õhtusöök **21.00** Ted **22.35** Ameerika neitsi **01.05** Matsipikast linnapreiliks **03.10** Matsipikast linnapreiliks **04.45** Seitsmesed uudised **05.10** Seitsmesed: Duubel

07.00 Merekaru Pätsu **07.10** Džungliässad **07.20** Väike printsess **07.35** Pipi, Pupu ja Rosmary **07.40** Beni ja Holly väike kuningriik **07.55** Oktonaudid **08.05** Pörsas Peppa **08.15** Lastetuba **08.25** Mängime arsti! **08.30** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **08.50** Mesitaru **09.00** Röövlitütar Ronja **11.00** Ringvaade **12.0**

JÄRJELUT Laevakaitsjad

MANIAKKIDE TÄNAV

„Vaikust!” käratas ülemspetsialist Pettersson. „Nüüd ma jao-tan teid jagudeks ja määrän teile jaoülemad.”

„Hea, et me vabatahtlikult teenistusse astusime. Nüüd ole-me uue teenistuse eliit,” ütles üks hiiglasekasvu vabatahtlik, kelle nimi oli Orvar Grönblom. „Just meid peaks kõiki jaoüle-mateks määrama.” Ta hääli tuli nagu tõrrepõhjust ja kuigi mees vist arvas, et ta sosistas, kostis ta hääli ka ülemspetsialist Petterssoni kõrvadesse. Pettersson oli jala-maid vabatahtlike rivi ees tagasi.

„Kas ma kuulsin sõna eliit?” küsis ta Grönblomi käest sapiselt. „Siin eksite te, vabatahtlik Grönblom, küll rängasti. Teeme ühe asja kohe selgeks: teie, va-batahtlikud, olete meie teenis-tuse häbiplekki!”

Pettersson osutas sundvärva-tutele. „Nemad vähemalt püü-dsid oma puudustele vaatamata ühiskonnas hakkama saada ja pole nende süü, et loodus po-le neid õnnistanud rahumeelse meelelaadiga. Nad määrati sund-korras Laevakaitseseenistusse.

See on nende jaoks rehabilitat-siooniprogramm ja tee parane-misele. Teie aga isegi ei püü-dnud, andsite järele oma madala-tele instinktidele ja tulite jook-sujalu siia, lootes, et siin toleree-ritakse teie agressiivset saama-tust. Kordan veel kord: te olete Päikesesüsteemi Ühenduse ko-danikkonna kõige madalam põ-hi, korrigeerimata geneetilised apsakad. Tunnistage endale se-da, ehk leiate endas mehisuse va-batahtlikult hoopis geenikliini-kusse minna ja seal ennast kor-rigeerida lasta. Illusioonides ela-des ja enestele valetades, et ole-te millegi poolest paremad, tee-te te endale ainult antiteene. Just geenikliinikutesse oleks pidanud teid suunama, mitte laevakait-sesse meelitama. Pärast teenis-tuse lõppu minge tehke see ära, seni aga ärge meelitage ennast.”

Seejärel vaatas Gjelle Petters-son kurjalt otsa lähimale vaba-tahtlikule, kes selle peale lausa võpatas. See oli nende kamba ain-us üle kolmekümnene, kelle-le Teenistusvõrk ütles nimeks Bo Jennsen. „Teie, vabatahtlik Jennsen, olete nüüdsest määra-tud noorempetsialistiks ja vas-

tutate edaspidi selle narakakar-ja eest, mida nüüdsest nimeta-takse esimeseks jaoks!”

Tema neuroliidese tulukesed välgatasid korraaks ja Bo Jennseni nutikangast vormirõiva õlgadel löid löimed kollakalt hõõguma, moodustades noorempetsialis-ti tähistava triibukese.

„Mispärast mina?” küsis Bo Jennsen. Paistis, et ta ei olnud „narakate” juhtimise üle sugu-gi õnnelik.

„Sest prussakad järgnevad ika-ka prussakale,” vastas Pettersson ja kõndis sundvärvatute juurde, et ka nemad jagudeks jaotada ja allüksuste ülemad määrata. „Noo-remspetsialist Sive Dam ootab teid kõrvalruumis, võtke ülejää-nud varustus, mis on teile määra-tud, ja kaduge transporterisse!”

Jäänud omapead, vaatas Bo Jennsen ülejäänud jaole otsa ja jagu vaatas talle vastu. Nad kõik

olid üsna jahmunud sellisest sis-sejuhatuses ja nende suunurgad olid üsna all. Kuski Pauli sise-muses hakkas kuju võtma ker-ge kahtlus, et ehk ei olnud ta tõesti teinud õiget valikut. Ta-banud endalt Malte süüdistava pilgu, süvenes see kahtlus veel-gi. Bo Jennsen ohkas ja ajas end lõpuks sirgu.

„No hakkame minema siis, Laevakaitseseenistuse narakad, uks on seal, nagu ülemspetsia-list Pettersson näitas.”

„Ise oled sa narakas,” pomises Orvar Grönblom ja tema hääli kõ-mas üle terve saali. Õnneks Gjelle Pettersson ei kuulnud seda või ei tahtnud kuulda.

1. Töö

Kaubalaeval, mida nad kaitsma pidid, puudus nimi, sel oli vaid pardatähis: JPT 3321, nii et ilm-selt oli see pärit mõnelt Jupite-ri kaaslaselt. Kaubaalus oli täis-automaatne ja nemad olid ain-sad inimesed laeval. Nende jaoks oli kinnitatud laeva kerele uus li-samoodul ja moodulit ühendas ülejäänud laevaga lüüsiuks, sest laevas endas puudus hingatav at-mosfäär.

Laevakaitseseeskonna varus-tuse, mis neile kaasa anti, moo-dustasid suured konteinerid. Iga konteiner oli piisavalt suur ja ras-ke, nii et nad jaksasid seda kuue-kesi hädavaevu pardale tassida.

„Kas me laadimisroboteid ei võiks kasutada?” küsis Paul, kui nad järjekordset kasti, jalad risti all käimas, mööda kitsaid laeva-koridore vedasid. Paul, kes pol-nud kogu elu jooksul üldfüüsi-lisega üle pingutanud, leemen-das juba esimest konteinerit sis-se vedades üleni higist ja lõõtsu-tas nagu hapnikuvaeguses.

„Laevakaitseseenistuse eelarve on piiratud, nagu Sive Dam üt-les, ja roboteid on äärmiselt pii-ratud hulk. Seepärast peame kõi-ke ise tegema. Pealegi, vabataht-lik Möldri, te ju ise tahtsite välja-õpet. See ongi väljaõppe algus.”

Bo Jennsen ise kõndis nende taga, käed seljal. „Treenige aga treenige ja ärge virisege. Esime-ne ülesanne on saada teid korra-likku füüsilisse vormi.”

„Milleks? Kas me hakkame pi-raate laevast süles välja tassima?” küsis Atti Nyquisti nimeline va-batahtlik, kes oli omadega sama läbi kui Paul.

Järgneb

• **Kaubalaeval, mida nad kaitsma pidid, puudus nimi, sel oli vaid pardatähis: JPT 3321, nii et ilmselt oli see pärit mõnelt Jupiteri kaaslaselt.**

TÖÖRIIST SEPIKOJAS	EESTI JOOKSJA (N+ EESN)	ABSOLUUT-NE RÕHK	VÄGA PEENIKE	500.	VÖRGUNÕEL	TEGEVUS-KAVA	ETTE (VAN)	NAISENIMI	UUS- UUDIS-
AVAUS			OLE TASA!						
LIDUSSE				NAISENIMI					
EEVA-ÜLKONNAS				IGI-, ÜRG-		ÕLI- ...MEES (AUASTE)			
SEE TÄHENDAB		LIHVIMIS-VAHEND							TARBETU KRAAM
MIRAAKEL		NAISENIMI		TERAVILI			ISIKUKOOD		
				KONTRAHT			SELEEN		
TEINE, MUU				NIIT				OST	
ÜRGNE ELAMU (ETN)				KOMPONENT				ATOLL MALDIIVIDES	
USU-TUNNISTUS					EESTI END ANSAMBEL				
					MI-BEMOLL				
OFF TOPIC		VÄIKSEM					KAKSIK-VOKAAL		
		RÕHUÜHIK					NAISENIMI		
DIAMEETER	TEKINJU, MOODUSTU-NU					LANTAAN			LISAKS, PEALE
	SOA OSA					SEEDE-ORGAN			
VULKAAN JAAPANIS			OSMIUM		MEIE			HAPNIK	
			VANA		MANGAAN			OLENEMA	
KÜPSISEKAUBAMÄRK				... JA ILMAST					
EESTI TÖSTJA (N+IN)				ALEVIK VALGAMAAL					
HALJASTUS-TAIM							TEATMETEOS		
							VEES LAHUS-TUMATU VALGE AINE		
ANNO PASSATO		RV MAAN-TEEVEDU			NAISENIMI				
		KIRGLIK SOOV			SAARESTIK				
PAKSUS						UUS TESTAMENT			HIINA PIKKUS-ÜHIK
						KARTLUK			
... LOKK (FILMINDUS-TEGELANE)				AFGANISTA-NI PEALINN					
				VÄLJA ARVATUD					
SAAR	ÜKS NAKSI-TRALLIDEST				KAUPLUSE-KETT				
	KATUSEGA TÄHT				ESMAS-PÄEV				
VABA AEG						SEELIKU ÄÄRISPAEL (ETN)			

TEATED

Detailplaneeringu teade

Lääne-Nigula vallavalitsuse 14.04.2020 korraldusega nr 2-3/20-184 kehtestati Umbaia detailplaneering asukohaga Österby külas (katastriüksused tunnuste-ga 52001:005:0388 ja 52001:005:2552, pindala kokku 19,3 ha).

Planeering näeb ette planeeringualale 15 pereelamu maa (elamumaa siht-otstarbega krundid pindalaga 9680-16680 m²) krundi, 1 teemaa (transpordimaa sihtotstarve) krundi ja 1 puhkerajatise maa ja loodusliku haljasmaa (üldkasuta-tava maa sihtotstarve) krundi moodustamise, igale elamumaale ühe elamu ja kuni kahe abihoone ehitusõiguse ja hoonestustingimused, määratud on kommu-nikatsioonide lahendused, servituutide vajadus ja seatud keskkonnatingimused.

Detailplaneering ei muuda Noarootsi valla üldplaneeringut. Keskkonnamõ-ju strateegilise hindamise kohustus puudub. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda <https://www.laanenigula.ee/noarootsi2>.

Lääne-Nigula vallavalitsus

Haapsalu linna Jaama tänava ja Tallinna maantee rekonst-rueerimine alates 20.04.2020

20. aprillil algab Haapsalus Jaama tänava ja Tallinna maantee rekonstrueerimi-ne. Tööde lõpptähtaeg on 31. august 2020. Ehitustööde tõttu on ühistranspor-diliiklus suunatud Jaama tänavalt ja Tallinna maanteelt eemale.

Bussid liiguvad Uuemõisa poolt tulles marsruudil Kuuse tn – Tamme tn – Tallinna mnt – Lihula mnt – Mulla tn – Raudtee tn ning bussijaama poolt tulles vastupidi. Peatuste teenindamisel on järgmised muudatused:

- Turu peatust rekonstrueerimistööde ajal ei teenindata. Linna siseneva suu-na bussipeatus on viidud Mulla tänava algusesse maja nr 4 ette. Linnast välju-val suunal on lähimad peatused Haapsalu bussijaam ja Veekeskus.
- Vahtra risti peatust Tallinna maanteel rekonstrueerimistööde ajal ei tee-nindata. Lähim peatus on Kastani kauplus.
- Tamme peatust teenindab ainult Gobusi Haapsalust väljuv liin. Ülejäänud liinid peatust ei teeninda ning lähim peatus on Kastani kauplus.

Haapsalu linnavalitsus

LUULE-KEVAD 2020

Ootame kõigilt luulehuvilistelt mistahes teemadel võistlus-luuletusi (soovitatavalt 5–6) 15. maini e-posti aadressil intuiitiv@gmail.com.

Võib esineda ka varjunime all, kuid meile palume teatada ühtlasi oma õige nime, aadressi (ka tavapostiaadressi), telefoni, vanuse, õpilastel kooli ja klassi või kursuse, täiskasvanuil vanuse ja elukutse.

Kõigi vähemalt II vooru jõudnutega võtame ühendust ning paremiku luuletustest avaldame trüki luulevihikuna.

Eesti luuleklubide liit

KUHUGI POLE MINNA

• KINO, TEATER, KONSERT

Info kultuuriürituste ärajäämise või edasilükkamise kohta: Haap-salu kultuurikeskuse kodulehel kultuurimaja.ee ja Facebookis.

• MUUSEUMID

Eriolukorra tõttu jäävad kuni 1. maini kõik muuseumid suletuks.

• NÄITUSED

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15.

Haapsalu linnagalerii on 1. maini suletud.

Haapsalu kunstikooli galerii (Jaani 2) Ursula Aavasalu virtuaal-näitus „INTRO-V” Haapsalu kunsti-kooli majagaleriis: www.hkk.edu.ee. Majagalerii on suletud kuni 1. maini.

• RAAMATUKOGUD

Keskraamatukogu (Posti 3), lasteosakond (Wiedemanni 11) ja raamatukogud Asukülas, Ridalas ja Uuemõisas on suletud kuni 1. maini. Palume laenutatud raa-matud hoida enda käes, kuni raa-matukogud on jälle avatud. Info-telefon: 472 4495, E–R kl 11–14. Lisainfo: www.lib.haapsalu.ee.

Hea lugeja!

Toimetuse kontor Haapsalus Posti 30 on ajutiselt suletud.

Lehetellimused: online.le.ee
info@le.ee
tel 473 7222.

Kuulutused: online.le.ee
info@le.ee
tel 473 7111.

Teated palume saata aadressil info@le.ee.

Leht ilmub korrapäraselt.

Hoidke tervist!

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadiod ja -kõlarid. Autoalarmid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Kuiv küttepuu 50, kask 55, metsakuiv 40, toores kuusk 37, lepp 36 ja haab 34 €/rm. Vedu 3–7 rm kaupa. Tel 505 5203 või 516 4278.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Kuiv küttepuu 30, 40, 50 cm võrk-kotis. Tel 523 8852. Tammaru Farm, www.tg.ee.

Küttepuid müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 39 €/rm. Tame alates 5 rm. E–R kl 9–16. Tel 5668 1436.

Müüa küttepuid. Hall lepp al. 36 €/rm, segapuul al. 37 €/rm, must lepp al. 39 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Müüa küttepuid. Toores sanglepp 50 cm 40 €/rm. Toores sanglepp 30 cm 43 €/rm. Toores sanglepp 50 cm 2 rm konteineris 100 €/konteiner. Toores sanglepp 30 cm 1,8 rm konteinerist 100 €/konteiner. Pakkuda ka kuiva puud ja teisi pikkuseid. Info 5687 3966 või timberexpert@online.ee.

Küttepuid müük: segalehtpuu al. 36 €/rm; valge lepp al. 36 €/rm; sang-lepp al. 40 €/rm; kask al. 47 €/rm. 30 cm lisandub 3 €/rm. Info: 5697 5216.

Täitematerjali müük: liiv, killustik, muld ja purukruus. Vedu 1–15 t. Tõste-, puksiiri- ja veoteenus ning kasti rent. Info: 5697 5216.

Müüa mahedat hobuse kõdusõnnikut (must muld), 40 kg kott 7 € (kohale toomisega). Küsi ka teisi pakkumisi tel 5552 6373.

Kuivad pakitud kütteklotid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

TÖÖPAKKUMINE

Saaremaa Lihatööstus OÜ pakub tööd Haapsalu Kaubamaja lihalati töötajale. Varasem töökogemus ei ole vajalik, väljaõpe toimub kohapeal. Töö sobib naistele ja meestele. Tööaeg: pikk ja lühike nädal, kl 7–18. Omalt poolt pakume head töötasu, tööd stabiilses ettevõttes ja ühisüritusi. Täiendava info saamiseks helistage: Jaanus Müütnik, tel 524 8617. Kandideerimiseks palume saata oma CV aadressile marion@tuulegrupp.ee.

RÄNNA ROOTSI

RANNAROOTSI lihatööstus Kirimäel pakub tööd **INVENTARIPESIJALE.** Saada oma CV aadressile personal@rannarootsi.ee Info telefonil 472 5080.

RÄNNA ROOTSI

RANNAROOTSI lihatööstus Kirimäel pakub tööd **HOOAJALISTELE TÖÖTAJATELE.** Saada oma CV aadressile personal@rannarootsi.ee Info telefonil 472 5080.

KINNISVARA

Põllumajandustootja ostab põllu- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu- ja metsamaad üle Eesti. Parim hind ja kiire tehing. Tel 509 6173, Andrus.

PINDI KINNISVARA

Kaie Roos kutseline maakler Läänemaal **517 8676** kaie.roos@pindi.ee

KINNISVARA VAHENDUSKESKUS Kinnisvara müük, ost, üür. Kutseline maakler alates 2007. a. Tel 503 5934, Katrin Annus. **www.kvkeskus.ee**

TEENUS

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Katuse turvatoodete müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korusmajade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisalekke. Tel 5857 5060. **www.lihulaehitus.ee**.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, **www.baltipuurkaev.ee**.

Ehitame ja renoveerime eramuid, korteriühituid ning põllumajandushooneid. Kasvatame koos teie kinnisvara väärtust! Konsultatsioon tasuta! Tel 509 0045, **www.ehitusministeerium.ee**.

Fekaalivedu. Tööstuslik tolmuimeja, miniekskavaator, Bobcati laadur, prügikonteinerid ja peotelgid/pingid/lauad: rent ja teenus. Killustiku ja liiva müük. HRL OÜ, tel 553 3112, rleemet@gmail.com.

Developing Ehitus OÜ

Katuste renoveerimine, fassaaditööd, majade ehitus, üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele. Tel 5566 1168.

E-mail: info@developingehitus.ee.

Marofix OÜ teostab ehitus- ja remonditööd. Võta julgelt ühendust ja leiame lahenduse. Tel 5615 1799, info@marofix.ee, **www.marofix.ee**.

Niverox OÜ – kvaliteetsed fassaaditööd ning terviklikud ehitus- ja remonditööd. Võta julgelt ühendust ja küsi personaalset pakkumist! Tel 5650 9557 või info@niverox.ee. **www.niverox.ee**.

Septikute ja kogumismahutite tühjendus ning kanalisatsioonimistuste likvideerimine, septikute paigaldus, kaevetööd, fekaalivedu ja sõelutud mulla müük. Tel 518 0091.

Arku Ehitus Al OÜ. Katusetööd, fassaaditööd, puitterrassid. Sisetööd: põrandate, lagede ning seinte ehitustööd. **www.arkuehitus.ee**, info@arkuehitus.ee. Tel 5394 7498.

Puurkaevude puurimine ja hooldus. Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine. **www.puurvesi.ee**, tel 5569 4310, taavi@puurvesi.ee.

Pottsepatööd: ahjud, pliidid, sooja-müürid ja remonditööd. Torutööd. Tel 5649 3508.

Ohtlike puude raie, võsalõikus ja kruntide puhastamine võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

Ehitustööd vandamendist võtmeleni. ASREX OÜ, info@asrex.ee, **www.asrex.ee**.

Puurkaevumeistrid OÜ. Puurkaevud, veesüsteemid, biopuhastid, septikud, mahutid. Tel 502 1279, 526 9604, info@puurkaevumeistrid.ee.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Viin ära vanarauda, oksi, ehitusprahti, mööblit jm. Teen lammutus- (kuurid, ahjud jne) ja ehitustööd. Keldrite ja garaažide puhastus. Tel 5802 9660.

Tänavakivide ja äärekivide paigaldamine. Tel 5458 5022, valeri987@hotmail.ee.

Korstnapühkimisteenus Läänemaal. Kontrollin ja puhastan teie küttesüsteemi eramajas ning väljastan tööle nõuetekohase akti. Broneerige aeg tel 5662 2930.

Toimetust kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Lääne Teed OÜ müüb liiva, killustikku, purustatud ning sõelutud kruusa, sõelutud mulda ja freesasfalti.

Pakume materjali veoks transporti. Hinnakiri on leitav kodulehel **www.laanelteed.ee**. Täiendav info tel 503 5569 või e-posti aadressil **kontor@lteed.ee**.

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha MTÜ Läänemaa Abikassa kontole EE592200221046665398, Swedbank AS.

Teave veebis **www.abikassa.ee**.

E-post **laanemaa.abikassa@gmail.com**.

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud...

Lahkus meie kallis **SALME SOOSAAR** 14.7.1927–15.4.2020.

Leinavad lapsed ja lapselapsed peredega.

Urni muldasängitamine toimub pärast eriolukorra lõppu. Teave tuleb hiljem omastelt.

Meie siiras kaastunne Arnele kalli ema **SALME SOOSAARE** surma puhul.

Varje ja Ilmar

Südamlik kaastunne Kalle Soosaarele **ema** kaotuse puhul.

Naabrid

Mälestame armast naabrinaist **SALME SOOSAART** ja avaldame kaastunnet omastele.

Päivi laste peredega

Avaldame kaastunnet Marju Piirakule perega **ANNE PIIRAKU** kaotuse puhul.

Töökaaslased spaahotellist Laine

Mälestame head naabriema **SALME SOOSAART** ja avaldame sügavat kaastunnet Arnele, Raivole ja Kallele ema kaotuse puhul.

Kalda pere

Südamlik kaastunne lähedastele **JAANUS LEHTLA** kaotuse puhul.

Koolisõber ja pinginaaber Johannes

Avaldan kaastunnet Kallele, Reigole ja Raunole kalli ema ja vanaema **SALME SOOSAARE** lahkumise puhul.

Reedik perega

Mälestame alati rõõmsameelset naabrimeest **VIKTOR KAHROT.** Avaldame kaastunnet omastele.

Mõniste pere

Eluannid õrnad õied...

Südamlik kaastunne laste peredele armsa ja rõõmsameelse ema **HELVE POSKA (LOORAND)** (26.3.1925–14.4.2020) lahkumise puhul.

Leinab täditütar Milvi.

Avaldame kaastunnet Toomasele ja Andrele ema **KRISTI ALAKÜLA** surma puhul.

Alar, Jaan ja Tarmo

Armsad Andre ja Toomas peredega. Südamlik kaastunne kalli ema ja vanaema **KRISTI ALAKÜLA** kaotuse puhul.

Perekonnad Särg, Rossar ja Lehismets

Avaldame kaastunnet Toomasele ja Andrele ema **KRISTI ALAKÜLA** surma puhul.

Perekond Põldmann

On jäänud vaid tänu ja kaunid mälestused...

Mälestame kauaaegset kolleegi **KRISTI ALAKÜLA.** Avaldame kaastunnet lähedastele.

Haapsalu raamatukoguhoidjad

Mälestame **KRISTI ALAKÜLA** ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele.

Haapsalu ja Läänemaa muuseumipere

Avaldame kaastunnet lähedastele **KRISTI ALAKÜLA** kaotuse puhul.

Haapsalu linnavalitsus

Elu on laul, on habras ta viis, heliseb hetk – ja katkeb siis...

Kallid Andre ja Toomas peredega, sügav kaastunne ema **KRISTI ALAKÜLA** kaotuse puhul.

Hülle, Peeter ja Marko

Vaikselt kustus elutuli, põlema jäi küünlaleek...

IN MEMORIAM

KRISTI ALAKÜLA (25.4.1947–14.4.2020)

„On olemas inimesed iseendale ja inimesed lastele. Inimesed iseendale – nendel on alati kiire. /---/ Hoopis paremad on inimesed lastele. Kohe on elevus lahti, kohe leidub midagi ka laste jaoks.”

V. Nezvall

Haapsalu lasteraamatukogu kauaaegne juhataja Kristi Alaküla oli inimene lastele. Oma teisest elust pühendas ta neile 35 aastat. Enamgi veel. Pärast Tallinna pedagoogilise instituudi lõpetamist inglise filoloogina sai Pärnu neiu Haapsalu I keskkooli inglise keele õpetaja.

Seejärel töötas Kristi muuseumis, kus tegeles süvendatult skulptor Roman Haavamäe elu ja loominguga. Aastal 1981 jäi lasteraamatukogus koht vabaks ja 1. detsembrist sai Kristist aastakümneteks lasteosakonna juhataja. Tema pedagoogiline haridus oli trumbiks tagataskus, samuti suur lugemus. Erialased oskused omandas ta lennult töö käigus.

Kristi isikuomadused sobisid raamatukoguhoidja ametiga hästi kokku. Ta oli põhjalik, täpne ja metoodiline, võttis aega planeerimiseks, ettevalmistusteks, mõttes samm-sammult detailideni läbi tegevuskava ja viis selle kõik siis lõpuks mängleva kergusega ellu. Kadedaks tegi tema ratsionaalne mõtlemine ja läbinägelikkus. Kui teised alles probleemi emotsionaalselt läbi arutasid, tabas tema kiiresti tuuma ja tagamaid. See tegi temast suurepärase juhi ja hea töökaaslase. Lasteosakonna neljane tööpere toimis tema käe all nagu hästiõlitatud masinavärk. Suuremate ettevõtmiste ajal teadis igaüks, mida ta tegema peab. Kristi juhtis pealtnäha juhtimata. Aegade ja olude muutudes tuli tal ette võtta uuenduslikke radu, meenuvad näiteks koostööprojektid Rootsiga ja arvutite kasutuselevõtt raamatukogus.

Praegune lasteraamatukogu on Kristi nägu. Aastakümneid tuli tal juhatajana maadelda vana maja tervisehädadega, neist tulenevate karmide töötingimustega. Hoone renoveerimisse panustas ta mõõtnatult aega, närve ja vaimujõudu, mille tulemuseks on Haapsalus nüüd õdus ja vaimususega täidetud raamatute kodu, kus askeldab alati palju lapsi. Koht, kus on hea käia ja kust on raske koju minna.

Kristi Alaküla on palvinud laiemat tunnustamist. Aastal 2010 tunustas Eesti kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp teda pühendunud töö eest laste raamatukogulikus teenindamises kultuuritegija tiitliga. Aastal 2015 nomineeriti ta ERÜ aasta lasteraamatukoguhoidja tiitlile. Samal aastal pälvib Alaküla Haapsalu kultuuriedendaja aunimetuse pühendunud töö eest Läänemaa keskraamatukogu lasteosakonnas ning aktiivse koostöö eest koolide ja teiste lasteasutustega.

Jääme mäletama Kristi head huumorimeelt, teraseid tähelepanekuid ja südamest tulevaid tunnustusi.

Kolleegid raamatukogust

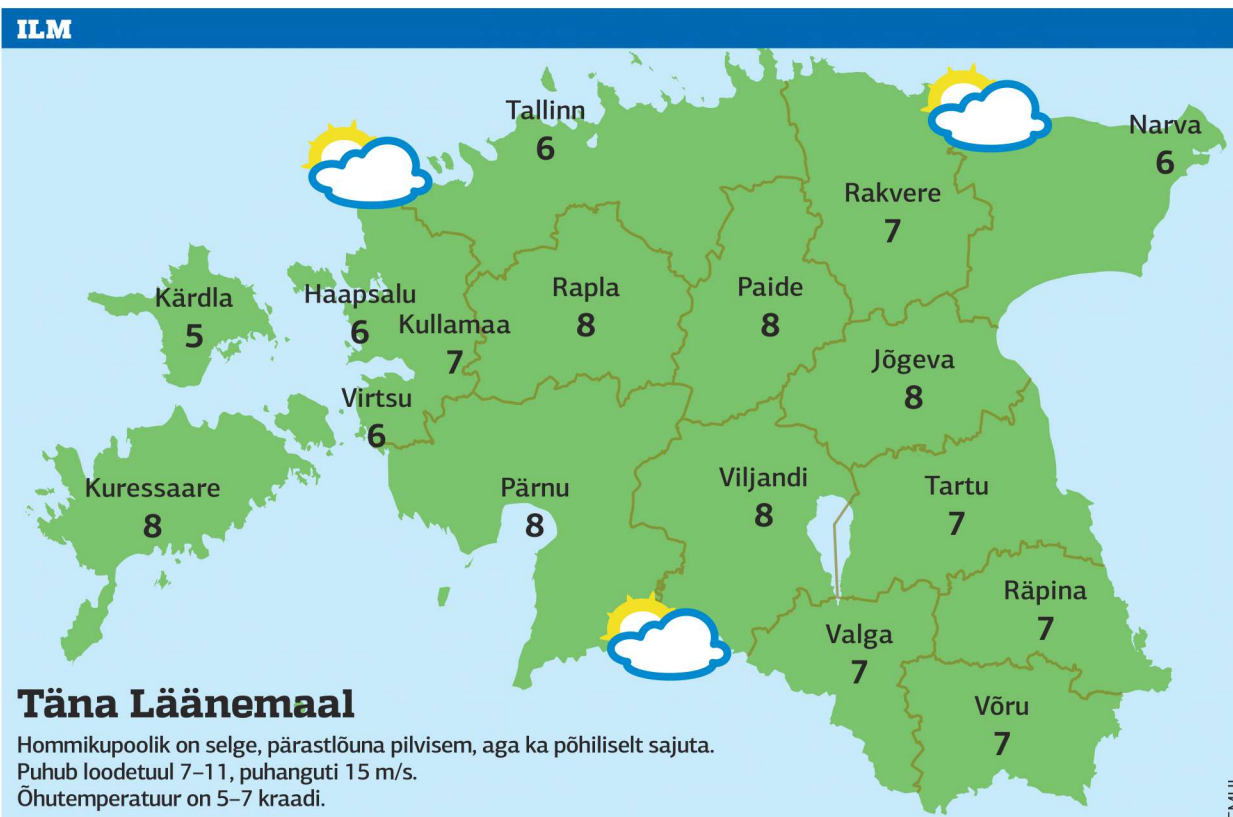
Haapsalu kultuurikeskus värvub öhtuti roheliseks

Neljapäeva õhtust värvub Haapsalu kultuurikeskuse hoone pimeduse saabudes roheliseks, et avaldada tänu ja toetust koroonaviirusega võitlevatele meedikutele.

„Näitamaks üles austust ja toetust kõigile, kes praeguses keerulises olukorras oma panuse annavad ning kelle elusid on koroonaviirus mõjutanud, valgustame alates tänasest igal õhtul meie maja rohelise, lootuse värvi valgusega,” teatas Haapsalu kultuurikeskus oma Facebooki leheküljel.

Tegu on põhjamaade kultuuriasutuste ühisalgatusega, mille idee autor on Tampere-talo tegevjuht Paulina Ahokas. Üleskutsega on liitunud mitmed põhjamaade kultuuriasutused. Eestis on üleskutsega liitunud Estonia, Vanemuine ja Ugala, maakondade kultuurikeskused, kinod ja muud asutused.

KAIRE REILJAN

Pühapäev

põhjatuu
4–8 m/s

öö päev

0°...8°

Esmaspäev

põhjatuu
4–8 m/s

0°...9°

Teisipäev

loodetuul
4–8 m/s

-1°...13°

Kolmapäev

põhja-, loodetuul
5–8 (12) m/s

2°...9°

**TOOME VAJALIKU
POEST SINUNI**

KRIISI KULLER

KIIRELT
SOODSALT
TURVALISELT

TELLIMUSED

+372 528 2682

KIRJAD.KULLERILE@GMAIL.COM

**ÜLE TERVE
LÄÄNEMAA!**

3€ komplekteerimine
+ 0,3€/KM

LUMBAR
ENERGY WOOD

OSTAME

- kasvavat võsa
- vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
- leht- ja okaspuu küttepuid
- lepa enamusega metsakinnistuid

reigo@lumbar.ee
tel 5342 0379 | www.lumbar.ee

Projekteerimisest paigalduseni. Tööd üle Eesti.

**PUURKAEVUD,
MAASOOJUSSÜSTEEMID
VEE-, KANALISATSIOONI-
JA FILTERSÜSTEEMID**

PUURKAEVUMEISTRID

Lisainfo: 50 21 279 / 52 69 604 / www.puurkaevumeistrid.ee

Kuidas saan hoida ennast ja teisi viiruste hooajal?

Pese käsi regulaarselt ja hoolikalt sooja vee ning seebiga. See on parim lahendus. Kui neid pole võtta, aitab ka desinfitseerimisvahend.

Köhi ja aevasta varrukasse. Käe suu ette panemisest ei ole kasu, sest peopessa sattunud pisikud kanduvad sealt kergesti edasi.

Ära puuduta nägu, silmi või suud pesemata kätega. Nii väldid viiruse kandumist kätelt limaskestadele.

Kasutatud taskurätt on tõeline pisikupesa. Eelista pabertaskurätte ja viska need peale kasutamist kohe prügikasti.

Kui oled tõbine või suisa haige, jää koju. Viiruste edasikandmine tööl, koolis, poes, bussis või rahvairitustel toob kaasa järgmised nakatumisjuhtumid.

Haigestumise kahtluse korral helista oma perearstile. Tema annab nõu, kuidas edasi toimida. Erakorralise meditsiini osakonda ei ole mõtet järjekorda ootama minna – sealt ei saa viirushaiguste diagnoosi.

**ÜMARPALGIST
ÕUEMÖÖBEL ja
VÄIKEEHITISED**

EST. 1932

PIHTLA PUIDUTÖÖKODA

Massiivne välimööbel
Puhkerajatised
Katusealused
Terrassid

1980€

+372 514 0655
www.pihtlapuidutöökoda.ee

Tartumaa põllumeeste liit korraldab Läänemaa põllumeestele 24.–26. aprillil pindala- ja loomatoetuste taotlemise tasuta veebikoolituse.

Päevakava ja registreerimisvorm
www.pikk.ee sündmuste kalendris.
Registreerimine lõpeb 23. aprillil kell 18.

Registreerunud saavad meilile veebikoolitusse sisenemise lingi ja parooli, samuti kontaktid küsimuste esitamiseks.

Lisainfo tel 508 7320.

Hinnakiri

1 kuu	10,00 €
2 kuud	20,00 €
3 kuud	25,50 €
4 kuud	33,60 €
5 kuud	42,00 €
6 kuud	50,40 €
7 kuud	58,10 €
8 kuud	66,40 €
9 kuud	74,70 €
10 kuud	82,00 €
11 kuud	90,20 €
12 kuud	98,40 €

E-arve püsimakse
8,20 €/kuus.
Laupäevane Lääne Elu:
üks kvartal 13,80 €.

info@le.ee / 473 7222
Posti 30, Haapsalu

Lääne Elu

TERVISEAMET

Tervisemure korral saab nõu perearstilt või perearsti nõuandeliinilt 1220 välismaalt helistades +372 634 6630

Vajadusel suunatakse kõnehädaabinumbri 112

koroona viirus.ee